

BUSINESS
FINLAND

AV-TUOTANTO- KANNUSTIN – VÄLIARVIOINTI

ARVIOINTIRAPORTTI

Katri Haila, Juho Nyman, Heikki Rannikko ja
Mikko Valtakari

RAPORTTI 7/2018

Kirjoittajat ja heidän organisaationsa:

Katri Haila, Juho Nyman, Heikki Rannikko ja
Mikko Valtakari, Ramboll

Copyright Business Finland 2018. Kaikki oikeudet pidätetään.
Tämä julkaisu sisältää tekijänoikeudella suojattua aineistoa, jonka
tekijänoikeus kuuluu Business Finlandille tai kolmansille osapuolille.
Aineistoa ei saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin. Julkaisun sisältö on
tekijöiden näkemys, eikä edusta Business Finlandin virallista kantaa.
Business Finland ei vastaa mistään aineiston käytön mahdollisesti
aiheuttamista vahingoista. Lainattaessa on lähde mainittava.

ISSN 1797-7347

ISBN 978-952-457-642-0

Kansikuva:

Grafinen suunnittelu: Maria Singh

Taitto: DTPage Oy

SISÄLLYS

Esipuhe	4	6 Johtopäätökset	27
1 Tiivistelmä	5	7 Kehittämissuosituks tulevaisuutta varten ..	30
2 Johdanto	6	Liitteet	
3 Mikä on AV-tuotantokannustin?	7	1. Lista haastatelluista asiantuntijoista	33
3.1 AV-tuotantokannustimen tavoitteet ja rahoituksen vähimmäisvaatimukset.....	7	2. Tulokset kyselystä AV-tuotantokannustimesta rahoitusta saaneille tuotantoyhtiöille	34
3.2 AV-tuotantokannustimen rahoituksen toteutus vuonna 2017	8		
4 Väliarvioinnin toteutus ja aineistot	10		
4.1 Väliarvioinnin tavoitteet.....	10		
4.2 Väliarvioinnin aineisto ja menetelmät.....	10		
5 Väliarvioinnin tulokset	11		
5.1 AV-alan toimintaympäristö Suomessa	11		
5.2 Vaikutukset tuotantoihin.....	13		
5.3 Hyödyt yritysten liiketoiminnalle	14		
5.4 Välilliset vaikutukset.....	15		
5.5 Tapaustutkimukset.....	18		
5.6 AV-tuotantokannustinta koskevia haasteita ...	25		

ESIPUHE

Audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen tavoitteena on audiovisuaalisen kulttuurin ja osaamisen edistäminen sekä yritystoiminnan kasvu ja kansainvälistyminen. Tuotantokannustin on 25 % maksuhyvitys Suomessa toteutetun tuotannon kuluista. Maksuhyvitystä voivat hakea ja saada suomalaiset ja ulkomaiset tuotantoyhtiöt, tuotantopalveluyhtiöt tai tuotantoihin valitut muut audiovisuaalisen alan yhtiöt, jotka omistavat tuotannosta syntyviä hyödyntämisoikeuksia.

Tässä väliarvioinnissa on ollut tavoitteena arvioida mitkä ovat olleet AV-kannustimen vaikuttavuushyödyt Suomelle. Lisäksi on tarkasteltu, miten kannustin on vaikuttanut tuotannon alueelliseen kohdentumiseen ja mitkä ovat alueiden välittömät ja välilliset vaikutukset. Väliarviointi koski ensimmäisen vuoden eli 2017 rahoituspäätöksiä.

Arvioinnin mukaan tuotantokannustin on toimiva ja selkeä instrumentti, ja Business Finlandin palvelualltius ja nopeus saivat kiitosta. Tuotantokannustimen vaikutukset ovat näkyneet tuotantoyhtiöiden kyvyssä työllistää tuotantoihin AV-alan osaajia ja muuta työvoimaa aiempaa paremmin. Kuvauspäiviä ja jälkituotantopäiviä on pystytty lisäämään, mikä on edesauttanut tuotantojen laadun paranemista. Lisäksi tuotantokannustin on pa-

rantanut aineettomien oikeuksien saamista suomalaisen tuotantoyhtiöiden haltuun. Tuotantokannustimella on ollut myös laaja alueellinen ulottuvuus, sillä tehdyt tuotannot ovat alueellisesti hyvin tärkeitä. Merkittävänä kerrannaisvaikutuksena on, että tuotannot ovat työllistäneet huomattavasti myös muita aloja kuten esimerkiksi majoitus-, ravitsemus- ja logistiikka-aloja niillä alueilla, joissa on tehty tuotantoja. AV-tuotantokannustimella on ollut ratkaiseva merkitys myös sille, että suomalainen tuotantoyhtiö on päässyt mukaan kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Kansainväliset tuotannot hakeutuvat niihin maihin, joissa on olemassa kannustinjärjestelmä. Haasteista keskeisimpiä ovat AV-tuotantokannustimen vuosibudjetin pienuus ja heikko kansainvälinen markkinointi sekä AV-alan osaajien riittävyys.

Arvioinnin toteutti Ramboll Management Consulting Oy ja MDI Oy. Business Finland kiittää tekijöitä laadukkaasta analyysistä sekä monipuolisesta kuvauksesta, miten tuotantokannustin on vaikuttanut AV-alan kehitykseen Suomessa. Arvioinnissa on monia näkökulmia, jotka auttavat tuotantokannustimen kehittämisessä.

Helsingissä, syyskuussa 2018

Business Finland

1 TIIVISTELMÄ

Väliarvioinnin tavoitteena oli selvittää AV-tuotantokannustimen vaikuttavuushyötyjä Suomelle, työllisyysvaikutuksia, välittömiä ja välillisiä alueellisia vaikutuksia sekä muita vaikutuksia ja laatia kehittämissuosituksia tulevaisuutta varten. Väliarviointi koski ensimmäisen vuoden eli 2017 rahoituspäätöksiä. On otettava huomioon, että väliarvioinnissa korostuu laadullinen analyysi määrällisen aineiston niukkuuden vuoksi. Ensimmäisen rahoitusvuoden jälkeen voidaan esittää vasta alustavia arvioita AV-tuotantokannustimen hyödyistä yritysten liiketoiminnalle, kun taas pitkäkestoiset vaikutukset ilmenevät tulevina vuosina. Tilastoaineistoa vaikutuksista ei ole vielä käytettävissä.

Vuonna 2017 AV-tuotantokannustimen rahoitus kohdentui pääasiassa kotimaiseen tuotantoon. Suomessa käyttöön otettu AV-tuotantokannustin on toimiva ja melko selkeä. Business Finlandin palvelualltius hakuprosessin aikana ja hakuprosessin nopeus saivat kiitosta. Erityisesti AV-kannustimen vaikutukset ovat näkyneet tuotantoyhtiöiden kyvyssä työllistää tuotantoihin AV-alan osaajia ja muuta työvoimaa aiempaa paremmin. Lisäksi AV-kannustin on parantanut aineettomien oikeuksien saamista suomalaisten tuotantoyhtiöiden haltuun. AV-tuotantokannustimen avulla on saatu esimerkiksi

lisää kuvauspäiviä ja jälkituotantopäiviä, mikä on edesauttanut tuotantojen laadun paranemista.

AV-tuotantokannustimen avulla tehdyt tuotannot ovat alueellisesti hyvin tärkeitä, koska tuotantoja on tehty ympäri Suomea. Merkittävänä kerrannaisvaikutuksena on, että tuotannot ovat työllistäneet huomattavasti myös muita aloja kuten esimerkiksi majoitus-, ravitsemis- ja logistiikka-aloja niillä alueilla, joissa on tehty tuotantoja.

AV-tuotantokannustimella on ollut ratkaiseva merkitys sille, että suomalainen tuotantoyhtiö on päässyt mukaan kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Kansainväliset tuotannot hakeutuvat niihin maihin, joissa on olemassa kannustinjärjestelmä. Lisäksi AV-tuotantokannustin on onnistunut houkuttelemaan muita rahoittajia kuten esimerkiksi yksityisiä sijoittajia rahoittamaan AV-alaa.

Haasteista keskeisimpiä ovat AV-tuotantokannustimen vuosibudjetin pienuus ja heikko kansainvälinen markkinointi. Ulkomaisten tuotantojen saamisessa Suomeen on onnistuttu toistaiseksi heikommin kuin kotimaisten tuotantojen rahoituksessa. Huolenaiheeksi nousi myös AV-alan osaajien riittävyys. Menestyäkseen vaativassa kansainvälisessä kilpailussa suomalaisen AV-alan on tarvetta panostaa korkeaan laatuun ja osaamisen turvaamiseen.

2 JOHDANTO

Työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön esitykseen perustuen valtioneuvosto hyväksyi asetuksen maksuhyvityksestä audiovisuaalisen alan tuotantoihin 27.12.2016 (1547/2016). Tekes (Business Finland 1.1.2018 alkaen) avasi audiovisuaalisen alan tuotantokannustin-rahoituspalvelun (AV-tuotantokannustin) 2.1.2017. Vuonna 2017 AV-tuotantokannustimen rahoitukseen käytettiin noin 9,5 miljoonaa euroa.

AV-alan kannustinjärjestelmä on ollut aiemmin käytössä jo useissa Euroopan maissa. Esimerkiksi Ranskassa kannustinjärjestelmä on ollut yli 30 vuotta. Vuonna 2016 arvioitiin, että Euroopassa oli kaikkiaan 26 kannustinjärjestelmää 17 eri maassa. Eurooppalaiset kannustinjärjestelmät voidaan jakaa kolmeen kategoriaan:

1. Verovähennys (engl. tax shelter) -mallissa yksittäisten investoijien (joko yksityishenkilöt tai yritykset) panostukset audiovisuaaliseen tuotantoon ovat verovähennyskelpoisia. Tehdystä investoinnista voi syntyä pitkällä aikavälillä tuottoja, jotka puolestaan ovat veron alaista tuloa ko. investoijalle.

2. Verohyvitys (engl. tax credit) -mallissa tuottaja saa verotuksen kautta osittaisen hyvityksen määräytyistä audiovisuaalisen tuotannon kuluista. Tuottaja voi vähentää myönnetyn hyvityksen omassa verotuksessaan. Jos verovähennysoikeus ei riitä, maksetaan erotus tuottajalle rahana.
3. Maksuhyvitys (engl. cash rebate) -mallissa hyvitys tuotantokustannuksista maksetaan hyvityksenä toteutuneiden kustannusten perusteella jälkikäteen tuottajan tilille. Tämä malli toteutetaan verojärjestelmän ulkopuolella¹. Maksuhyvitys on otettu käyttöön myös Suomessa.

Vuonna 2017 käyttöön otetun AV-tuotantokannustimen (jäljempänä myös lyh. kannustin) väliarviointi on toteutettu Business Finlandin toimeksiannosta vuonna 2018. Väliarvioinnin tavoitteena on ollut laatia tilannekatsaus AV-tuotantokannustimen rahoituksesta ja antaa arvioinnin perusteella kehittämissuosituksia tulevaisuutta varten.

¹ Pieni riski – suuri mahdollisuus: Ehdotus audiovisuaalisen tuotannon kannustinjärjestelmäksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:18.

3 MIKÄ ON AV-TUOTANTOKANNUSTIN?

Tässä luvussa on kuvattu lyhyesti AV-tuotantokannustin ja sen rahoituksen toteutuminen vuonna 2017.

3.1 AV-TUOTANTOKANNUSTIMEN TAVOITTEET JA RAHOITUKSEN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

Business Finlandin AV-tuotantokannustin² on suunnattu pitkän näytelmäelokuvan, dokumenttielokuvan sekä sarjatuotoisen fiktion ja animaation tuotantoihin. AV-tuotantokannustimen rahoituksella pyritään edistämään ulkomaisten ja kotimaisten audiovisuaalisten tuotantojen sijoittumista Suomeen. Tavoitteena on audiovisuaalisen alan yritystoiminnan kasvu ja kansainvälistyminen sekä alan kulttuurin ja osaamisen edistäminen³. Maksuhyvitykseltä odotetaan myönteisiä työllisyysvaikutuksia AV-alalle. Business Finland seuraa tavoitteiden toteutumista seuraavasti: ”Tekes arvioi tukiohjelman sekä siinä

rahoitettujen projektin ja niiden tulosten vaikuttavuutta. Seurattavia asioita ovat tuotantojen kokonaisvolyymi, tuotantojen työllisten määrä, tuotantojen kansainvälisen rahoituksen osuus ja kansainvälisestä myynnistä saatavat tulot sekä syntyneiden uusien yritysten määrä. Lisäksi tavoitteiden toteutumista arvioidaan maksuhyvityksen myötä syntyneiden verotulojen kasvua ja muuta taloudellisen aktiviteetin lisääntymistä mittaavilla tunnusluvuilla.⁴”

Rahoituksen myöntämistä säätelevät valtioneuvoston asetus (1547/2016) maksuhyvityksestä audiovisuaalisiin tuotantoihin ja valtionavustuslaki (688/2001). Kriteerinä on, maksuhyvitystä voidaan myöntää ja maksaa Suomessa toteutettuihin audiovisuaalisiin tuotantoihin tai tuotannon osaan. Maksuhyvitystä voivat hakea ja saada suomalaiset ja ulkomaiset tuotantoyhtiöt, tuotantopalveluyhtiöt tai tuotantoihin valitut muut audiovisuaalisen alan yhtiöt, jotka omistavat tuotannosta syntyviä hyödyntämisoikeuksia. Hakemuksen voi tehdä aikaisintaan kun 50 % rahoituksesta on varmistunut.

² <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/av-tuotantokannustin/lyhyesti/>

³ <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/av-tuotantokannustin/lyhyesti/>

⁴ https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/01-funding/08-guidelines--terms/legislation/av-maksuhyvitys_tukiohjelma.pdf

TAULUKKO 1. AV-tuotantokannustimen rahoituksen vähimmäisvaatimukset vuonna 2017 (lähde: Business Finland).

	KOKONAISBUDJETTI	KULUTUS SUOMESSA
VÄHINTÄÄN		
PITKÄ NÄYTELMÄELOKUVA	2 500 000 €	150 000 €
DOKUMENTTIELOKUVA	325 000 €	50 000 €
SARJAMUOTOINEN FIKTIO JA ANIMAATIO	5 500 €/minuutti	250 000 €

Kokonaistuotantobudjetti ja tuotannon synnyttämä kulutus Suomessa on vähintään yllä olevan taulukon mukainen.

- Tuotannon on muodostettava taiteellinen kokonaisuus, joka perustuu kulttuuriarvoihin ja joka sisältää taiteellista ja luovaa työtä (Valtionneuvoston asetus maksuhyvityksestä audiovisuaalisten teosten tuotantoon).
- Jakelu- tai levityssopimus vähintään yhdellä alustalla tai yhdellä territorilla.
- Tuotannossa on mukana suomalainen yhteistuottaja, jolle syntyy IPR-oikeuksia valmiiseen tuotantoon tai tuotannossa on mukana suomalainen tuotantokoordinaattoriyritys.
- Teoksessa kuvataan suomalaista lokaatiota, kuten maisemaa tai arkkitehtuuria tai tuotannossa käytetään suomalaista taiteellista tai muuta luovaa erityisosaamista kuten:
 - kerronta
 - ohjaus
 - näyttelijän työ
 - tuotantosuunnittelu
 - kuvakäsikirjoittaminen
 - efektit
 - värimäärittely
 - animaatiohahmosuunnittelu
 - säveltäminen/musiikki/äänisuunnittelu
 - tuotemuotoilu/muotisuunnittelu/puvustus

Maksuhyvitys on maksimissaan 25 % Suomessa toteutetun tuotannon tai sen osa-alueen tukikelpoisista kustannuksista. Tukikelpoisia kustannuksia ovat audiovisuaalisten teosten koko tuotannosta, mukaan lukien tuotantoa edeltävä vaihe ja jälkituotanto, Suomessa syntyneet kustannukset. Hyväksyttävien kustannusten määrä saa olla enintään 80 % tuotannon kokonaishajutista. Rahoitus on harkinnanvaraista. Rahoituksen vähimmäiskriteerit vuonna 2017 on esitetty taulukossa 1.

3.2 AV-TUOTANTOKANNUSTIMEN RAHOITUKSEN TOTEUTUS VUONNA 2017

AV-tuotantokannustimen vuosittainen rahoitus on noin 10 milj. euroa. Rahoituksesta käytetään vuosittain noin 0,5 milj. euroa hallintointiin ja markkinointiin.

AV-tuotantokannustimessa on vuosittain jatkuva haku, jonka hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Business Finland voi myöntää rahoitusta niin kauan kuin vuosittainen 10 milj. euron budjetti on käytettävissä. Alla on kooste vuoden 2017 hyväksytyjen projektien rahoituksesta (Taulukko 2)⁵. Vuonna 2017 hyväksytyjen hakemusten summa oli 9 549 606 €.

⁵ Lähteenä Business Finlandin AV-tuotantokannustimen hallintoaineisto.

TAULUKKO 2. Kooste Business Finlandin AV-tuotantokannustimen rahoituksesta vuonna 2017.

	RAHOITUKSEN SAAJA (YRITYS)	VUOSI	HYVÄKSYTTYJEN HAKEMUSTEN ARVO (€)
1	A-Films Japan	2017	199 743
2	Art Films production AFP Oy	2017	287 767
3	Black Spark Film & Tv AB	2017	323 145
4	Dionysos Films Oy	2017	554 813
5	Elokuvaosakeyhtiö Suomi 2017 Oy	2017	395 000
6	Fisher King Oy	2017	800 000
7	Gigglebug Entertainment Oy	2017	108 709
8	Gutsy Animations Oy	2017	2 157 000
9	Helsinki-filmi Oy	2017	320 000
10	Iron Sky Universe Oy	2017	310 885
11	Långfilm Productions Finland Oy	2017	119 479
12	Making Movies - Nordberg & Aho Oy	2017	1 026 000
13	Moskito Television Oy	2017	700 000
14	MRP Matila Röhr Productions Oy	2017	226 865
15	Saamifilmi Oy	2017	53 400
16	Vertigo Production Oy	2017	870 000
17	Yellow Film & TV Oy	2017	1 096 800
	Yhteensä		9 549 606 €

4 VÄLIARVIOINNIN TOTEUTUS JA AINEISTOT

4.1 VÄLIARVIOINNIN TAVOITTEET

Toimeksiannon mukaisesti väliarvioinnissa on selvitetty AV-tuotantokannustimen vaikuttavuushyötyjä Suomelle, työllisyysvaikutuksia, välittömiä ja välillisiä alueellisia vaikutuksia sekä muita vaikutuksia sekä laadittu kehittämissuosituksen tulevaisuutta varten. Väliarviointi koskee ensimmäisen vuoden eli 2017 rahoituspäätöksiä.

TAULUKKO 3. Toimeksiannon arviointikysymykset.

ARVIOINTIKYSYMYKSET

- Mitkä ovat AV-kannustimen vaikuttavuushyödyt Suomelle?
 - Onko siirretty tuotantoa Suomeen vai ei?
 - Ulkomaista tuotantoa Suomeen?
 - Onko saatu pidettyä tai käännettyä suomalainen tuotanto Suomeen?
- Mitkä ovat kannustimen työllisyysvaikutukset ja mihin ostopalvelut ovat kohdentuneet?
- Miten kannustin on vaikuttanut tuotannon alueelliseen kohdentumiseen ja mitkä ovat alueiden välittömät ja välilliset vaikutukset?
- Miten kannustin on vaikuttanut tuotantopalveluiden laatuun?
- Mitä muita vaikutusmekanismeja AV-kannustimella on?
 - Uusien aineettomien oikeuksien (IPR) syntyminen?
 - Uusien yritysten lukumäärä?
 - Kansainvälisestä myynnistä saadut tulot (suomalaiset)?
- Mitä tulisi tehdä jatkossa 2020-2022?

4.2 VÄLIARVIOINNIN AINEISTO JA MENETELMÄT

Arvioinnin aineistona ovat olleet Business Finlandin luovuttama kirjallinen aineisto, haastattelut ja tapaus-tutkimukset. Väliarvioinnissa haastateltiin 28 henkilöä (Liite 1). AV-kannustimesta rahoitusta saaneille tuotantoyhtiöille toteutettiin kysely, joka on kuvattu liitteessä 2. Tulosten luotettavuutta ja edustavuutta on pyritty varmistamaan käyttämällä rinnakkain eri tiedonkeruun menetelmiä. Laadullisessa analyysissä sovellettiin sisällönanalyysiä. Väliarvioinnin tulokset perustuvat synteisiin kerätystä aineistosta.

Tuloksia tulkittaessa on otettava huomioon, että väliarvioinnissa korostuu laadullinen analyysi määrällisen aineiston niukkuuden vuoksi. Väliarviointi ajoittuu ajankohtaan, jolloin on ollut käytettävissä AV-tuotantokannustimen rahoituskauden 2017–2019 ensimmäisen rahoitusvuoden tiedot. Väliarvioinnissa on otettu huomioon aiempi Tekesin AV-kannustimen arviointisuunnitelma⁶. Väliarvioinnin johtopäätöksissä (s. 19) esitetty kuva AV-tuotantokannustimen vaikutuksista perustuu arviointisuunnitelmassa esitettyyn luonnokseen kannustimen vaikuttavuusmallista.

⁶ Tekesin AV-kannustimen arviointisuunnitelma. 14.11.2017. Laattijana MDI Oy. Julkaisematon.

5 VÄLIARVIOINNIN TULOKSET

5.1 AV-ALAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ SUOMESSA

Väliarvioinnissa tehtyjen haastattelujen perusteella AV-alan toimintaympäristön tämänhetkistä tilannetta pidetään myönteisenä. Resurssit erityisesti TV-sarjatuotantoihin ovat kasvaneet myös jonkin verran viime vuosina, mikä on osittain AV-tuotantokannustimen ansiota. Kiinnostus ja kysyntä kotimaisia ja kansainvälisiä tuotantoja kohtaan ovat kasvaneet jo pidemmän aikaa. Samalla suomalaiset tuotannot ovat pärjänneet aiempaa hieman paremmin kansainvälisillä markkinoilla. Toimintaympäristö on muuttunut nopeasti suotuisammaksi aivan viime vuosina. Merkittäviä muutoksia on tuonut digitalisaatio ja sen tuomat hyödyt kuten jakelukanavien laajeneminen ja monipuolistuminen, uusien palveluiden ja käyttöliittymien luominen, laiteympäristön monipuolistuminen sekä katsojien katselutottumusten muutos. Monikanavainen ja sähköinen jakelu, jolloin tuotantoja voidaan levittää entistä laajemmin ja nopeammin kansainvälisesti, on nähty mahdollisuutena monille suomalaisille yhtiöille.

Suomalaisten elokuva-alan tuotantoyhtiöiden liike-toiminta on ollut viime vuosina suurelta osin joko heikosti kannattavaa tai kannattamatonta. Suomen AV-ala on ollut myös kansainvälisesti melko eristäytynyt⁷. Tätä tukee myös AV-tuotantokannustimen väliarviointi, jossa haastateltujen asiantuntijoiden mukaan kansainväliset markkinat ovat olleet AV-alan pullonkaulana. Suomalaisyhtiöiltä on puuttunut verkostoja, tunnettuutta ja järjestelmällinen toimintatapa/strategia sekä resursseja markkinoille pääsemiseksi. Nykypäivänä suomalaisyhtiöiden toiminta on suuntautunut vahvemmin ulkomaille ja toiminta on yhä kansainvälisempää. Suomessa elokuva-alan kasvu on saavuttanut rajansa ja suomenkieliset markkinat ovat pienet. Kasvua haetaankin entistä enemmän ulkomailta. Huomioitavaa on, että toiminta on kuitenkin edelleen suurelta osin kotimaisen julkisen rahoituksen varassa AV-alalla. Kansainvälisen rahoituksen laajempi hyödyntäminen on suomalaiselle AV-alalle vasta käynnistymässä.

⁷ Valtakari, M. & Nyman, J. 2018. Selvitys elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:26.

Suomen toimintaympäristön vahvuuksina voidaan pitää erityisesti seuraavia tekijöitä:

- Kiinnostava sijainti. Esimerkiksi Suomen luonto kuten saaristo ja Lappi ovat vetovoimatekijöitä ja Venäjän läheisyys lisää kiinnostavuutta.
- Toimiva palveluverkosto. Suomi on turvallinen maa, jonne uskaltaa tuoda maailmanluokan ammattilaisia. Lisäksi Suomessa infrastruktuuri on toimiva, toimintaympäristö on lainsäädännöllisesti suotuisa ja asiointi on sujuvaa esimerkiksi koska on saatavilla englanninkielistä aineistoa.
- Hyvä saavutettavuus. Kuvauspaikat ovat saavutettavia siitä huolimatta, ettei Suomi ole lähellä monia kansainvälisiä toimijoita.
- Käyttöön otettu AV-tuotantokannustinjärjestelmä. AV-tuotantokannustin on välttämätön, jotta onnistutaan houkuttelemaan entistä enemmän kansainvälisiä toimijoita ja tuotantoja Suomeen.

AV-alan keskeisinä haasteina ovat kausiluonteisuus ja osaamisen voimakas alueellinen keskittyminen. Suomessa AV-alan työt painottuvat kesään. Esimerkiksi osaajien saatavuutta ja majoituskapasiteettia koskevat ongelmat, kun työt kasaantuvat samaan ajankohtaan. AV-tuotannossa on asiantuntijoiden mukaan pulaa osaajista. Ammattitaito on keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja suurimpiin kaupunkeihin. Haastatteluissa nousi myös esille se, että AV-alan ammattipiireihin voi olla vaikea päästä mukaan. Osaamista on tarvetta edistää myös panostamalla AV-alan tuotekehitykseen. Infra-

struktuurin osalta haasteeksi koettiin se, että Suomesta puuttuu iso studio.

Tuotantoyhtiöiden mukaan ongelmana on usein, että rahoitus tulee liian myöhään. Esimerkiksi suomalaisten kanavien rahoitus toimii melko jälkipainotteisesti. Lisäksi esille nousi huoli tuotantoyhtiöiden liiketoimintaosaamisesta, joka ei ole alalla keskimäärin riittävällä tasolla. Suomessa yhtiöt ovat keskimäärin pieniä ja samalla henkilöllä saattaa olla monta toimenkuvaa kuten käsikirjoittaja, tuottaja ja toimitusjohtaja.

Vaikka AV-alalla toimii Suomessa joitakin suurempia tuotantoyhtiöitä, ovat AV-alan yhtiöt pääosin pieniä. Pienten yritysten liiketoiminta on usein epävarmalla pohjalla. Toiminta voi olla kannattamatonta eikä yhtiöille ole kertynyt merkittävää omaa varallisuutta liiketoiminnan ja uusien tuotantojen kehittämiseen. Suomessa ei voitaisi toteuttaa merkittävää osaa nykyisistä tuotannoista ilman julkista rahoitusta. Yhtiöiden liiketoiminnan laajuudessa voi olla merkittävää vuosittaista vaihtelua. Joinakin vuosina toiminnasta syntyy lähes kokonaisuudessaan vain kuluja tuotantojen suunnittelu- ja kuvausvaiheessa ja tulot kerääntyvät vasta seuraavalle vuodelle, jolloin tuotanto julkaistaan. Usein tulojen saanti on myös epävarmaa. Useat tuotannot sisältävät yhtiöille merkittävän taloudellisen riskin, sillä monet tuotannot eivät menesty riittävästi kulujen kattamiseksi. Tuotantoyhtiöt saavat tuotannoista tuloja usein vasta muiden rahoittajien jälkeen. Yksittäisiä suurempia alan yhtiöitä lukuun ottamatta, suurelle osalle alan pienemmistä yhtiöistä toiminnan pitkäjänteisempi suunnittelu ei ole mahdollista.⁸

⁸ Valtakari, M. & Nyman, J. 2018. Selvitys elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:26.

5.2 VAIKUTUKSET TUOTANTOIHIN

Suomessa käyttöön otettu AV-tuotantokannustin on jo nyky muodossaan toimiva. Kannustinjärjestelmää pidetään melko selkeänä ja hakuprosessia nopeana. Business Finlandin palvelualltius hakuprosessin aikana sai kiitosta. Kannustinjärjestelmän yksinkertaisuus sai erityisesti kehuja. Ruotsinkieliseen palveluun kohdistui kritiikkiä.

AV-tuotantokannustimella vuonna 2017 rahoitetut tuotannot on koottu taulukkoon 1, joka osoittaa, että vuonna 2017 rahoitettiin pääsääntöisesti kotimaista tuotantoa. Vuoden 2018 hakemusten tulee täyttää vähimmäisvaatimus, että rahoituksesta 10 % on yksityistä rahoitusta tuotantojen rahoitus pohjan laajenemiseksi. Haastatteluissa pohdittiin, tulisiko ulkomaisen rahoituksen osuutta nostaa selvästi esimerkiksi 40 % tasolle jolloin Suomeen saataisiin suuria kansainvälisiä tuotantoja.

AV-tuotantokannustimen vaikutuksia tarkastellessa on huomioitava väliarvioinnin ajankohta. Väliarviointi on laadittu ensimmäisen rahoitusvuoden tietojen pohjalta.

Suurin hyöty on ollut työllistävä vaikutus. ”On mahdollistanut lähtölaukaisun”. On selvää, että moni tuotanto on ollut täysin riippuvainen AV-tuotantokannustimesta. Väliarvioinnin haastatteluissa nostettiin erityisesti esille AV-tuotantokannustimen vaikutus siihen, että on mahdollisuus tehdä volyymiltään aiempaa suurempia tuotantoja. Usein toistettiin, että kannustimen avulla on saatu lisää kuvauspäiviä, lisää teknisiä

valmiuksia ja lisää jälkituotantopäiviä. Tilanteessa, jossa on aiempaa paremmat puitteet ja aiempaa enemmän aikaa tehdä tuotantoa, koko tuotantoketju on voinut kasvattaa ammattitaitoaan. Haastattelujen perusteella AV-alan työllisyystilannetta pidetään tällä hetkellä hyvänä. Toisaalta AV-alan hyvän työtilanteen käänteisenä ilmiönä on, että AV-alalla vaivaa jopa työvoimapula.

Myönteisiä vaikutuksia tuotantojen laatuun. Haastattelujen perusteella AV-tuotantokannustin on jo parantanut suomalaisen tuotannon laatua, mikä mahdollistaa alan kasvun. Esimerkiksi käsikirjoitusten ja visuaalisen ilmaisun laatu on parantunut kun resursseja ja kuvausaikaa on ollut aiempaa enemmän. Esimerkiksi myös puvustukseen ja maskeeraukseen on voitu panostaa enemmän. Lisäksi esimerkiksi valaistuksessa ja jälkituotannossa on opittu kansainvälisestä yhteistyöstä. Edellä mainitut seikat ovat vaikuttaneet edelleen välillisesti siten, että tuotantojen laatu on kohonnut. Sen sijaan tuotantokannustimen rahoitusta ei ole kohdenettu tiettyyn osaan tuotantoa eikä kannustin ole siten vaikuttanut tekemisen sisältöön ja suuntaamiseen.

On huomattava, että myös ulkomaisilla tuotannoilla on työllistävä vaikutus Suomessa, koska niissä käytetään ainakin osittain suomalaista työvoimaa.

Pääsy kansainvälisiin yhteistuotantoihin. AV-tuotantokannustimen ansiosta suomalaisilla tuotantoyrityksillä on aiempaa paremmat edellytykset toimia kansainvälisesti. Haastatteluissa todettiin usein, että AV-tuotantokannustin mahdollisti tuotannon tekemisen kansainvälisessä yhteistyössä. AV-tuotantokannustimella onkin ratkaiseva merkitys sille, että suomalainen

yritys pääsee mukaan kansainvälisiin tuotantoihin. Kansainväliset tuotannot hakeutuvat niihin maihin, joissa on olemassa kannustinjärjestelmä. AV-tuotantokannustimen vaikutukset suomalaisten tuotantoyhtiöiden kansainvälistymiseen tulevat paremmin näkyviin siinä vaiheessa, kun kannustin on ollut useamman vuoden käytössä.

AV-tuotantokannustin on vahvistanut suomalaisten tuottajien asemaa kansainvälistä tuotantorahoitusta haettaessa ja kansainvälisissä tuotannoissa. Kansainvälisen yhteistuotannon rakentaminen on palapeli, jossa kannustimen tai muun rahoituspalvelun omaavat maat ovat vahvoilla neuvotteluissa. AV-tuotantokannustimen myötävaikutuksesta suomalaiset ovat yhtä lailla vakavasti otettavia toimijoita kansainvälisissä neuvotteluissa. Aikaisemmin suomalaisen rahoituksen pienuudesta johtuen suomalaisten oli vaikeampi saada kansainvälistä rahoitusta omiin tuotantoihin tai päästä mukaan kansainvälisiin tuotantoihin. Kasvaneen kotimaisen rahoituksen myötä suomalaisten on mahdollista myös saada aiempaa suurempi osa kansainvälisten tuotantojen aineettomista oikeuksista. Lisäksi AV-kannustin on vahvistanut kansainvälisissä tuotannoissa suomalaisten osajien asemaa, kun muun muassa elokuvantekijöitä on saatu rahoituksen ansioista keskeisiin asemiin tuotannoissa.

Haastatteluissa muistutettiin, että kansainvälisessä yhteistyössä tarvitaan myös juridista osaamista sopimusehtojen laatimisessa. Kansainvälisiin sopimusneuvotteluihin kaivataan kentällä lisää opastusta.

5.3 HYÖDYT YRITYSTEN LIIKETOIMINNALLE

Ensimmäisen rahoitusvuoden jälkeen voidaan esittää vasta alustavia arvioita AV-tuotantokannustimen hyödyistä yritysten liiketoiminnalle, kun taas rahoituskauden 2017–2019 pitkäkestoiset vaikutukset ilmenevät tulevina vuosina. Haastatteluissa nousi esille, että AV-tuotantokannustin on mahdollistanut teollisen AV-alan synnyn Suomeen. Toistaiseksi AV-tuotantokannustimen merkittävin konkreettinen vaikutus on työpaikkojen määrän kasvu. Väliarvioinnin kyselyssä AV-kannustimen rahoitusta saaneille suomalaisille yhtiöille kaikki vastanneet yhtiöt kuvailivat rahoituksella olleen selviä työllistäviä vaikutuksia (Liite 2). Vaikutusten suuruuden arvioitiin olevan kymmenistä henkilötyövuosista, jopa useisiin kymmeneen henkilötyövuosiin. Kannustimen vaikutuksesta on syntynyt työpaikkoja Suomeen, joita ei olisi ilman kannustinta syntynyt. AV-tuotantokannustimen avulla tuotantoon on voitu palata enemmän työntekijöitä kuin mikä olisi ollut mahdollista ilman kannustinta.

AV-tuotantokannustin on auttanut tekemään entistä korkealaatuisempia tuotantoja, jotka levitetään edelleen kansainvälisille markkinoille (ks. edellä 4.2). Tässä vaiheessa on jo olemassa esimerkkejä tuotantojen kansainvälisestä myynnistä. Esimerkiksi AV-tuotantokannustimen rahoitusta saanut suomalainen rikossarja Karppi on myyty maailmanlaajuisesti Netflixiin. Keväällä 2018

tehty myyntisopimus tuli hiljattain julki, kun Netflix ilmoitti Karpin kansainvälisestä ensi-illasta nimellä Deadwind elokuussa 2018. Netflix toimii 200 maassa⁹.

Arvioinnin kyselyyn vastanneista tuotantoyhtiöistä noin 2/3 arvioi, että AV-tuotantokannustin on vaikuttanut yhtiöiden myyntitulojen kasvuun. Suuri osa kyseisistä yhtiöistä myös arvioi, että kasvaneet myyntitulot olivat tulleet merkittävältä osin tai kokonaisuudessaan kansainvälisiltä markkinoilta. Viime vuosina myös kotimaiset teleoperaattorit kuten esimerkiksi Elisa ja suoratoistopalvelut ovat lähteneet aktiivisesti AV-tuotantojen puolelle. Esimerkiksi Elisa Viihde kilpailee Netflixin kanssa.

Lähes jokainen rahoitusta saaneista ja arvioinnin kyselyyn vastanneista yhtiöistä arvioi kannustimella olleen vaikutuksia yhtiöiden liikevaihdon kasvuun. Vaikutuksen arvioitiin olevan parhaimmillaan sadoista tuhansista jopa useaan miljoonaan euroon. Yhtiöiden liikevaihto muodostuu tuotantojen ja tuotteiden nettomyyntituloista (lipputulot, jälkimarkkinat) sekä esimerkiksi TV-yhtiöiden ennakko-ostoista ja kansainvälisten osatuottajien panostuksista tuotantoihin. Kannustimen käyttöönoton todellista vaikutusta yhtiöiden liikevaihtoon voidaan tarkemmin tarkastella vasta muutaman vuoden kuluttua, jolloin tilinpäätöstietoja on saatavilla useammalta vuodelta.

Väliarvioinnin kyselyssä lähes jokainen vastannut yhtiö arvioi, että kannustimen vaikutuksella on luotu IP-oikeuksia, joista on ollut tai tulee olemaan taloudellista

hyötyä tuotantoyhtiöille. AV-kannustimen on ansiosta esimerkiksi voitu saada suurempi osa IP-oikeuksista suomalaisen tuotantoyhtiön haltuun suhteessa muihin rahoittajiin. Kyseisiä aineettomia oikeuksia ovat olleet muun muassa tuotantojen esittämisoikeudet.

On huomattava, että AV-tuotantokannustimella on tuotantoyritysten ohella välittömiä vaikutuksia muun muassa jälkituotantoa tekevien yritysten ja erilaisten kalustoyritysten kuten valaistusyritysten liikevaihtoon. Esimerkiksi välitön työllistävä vaikutus on syntynyt jälkituotannon tekemisestä Tampereella, vaikka ko. tuotannon kuvaukset on tehty muualla. Esimerkiksi Tuntemattoman sotilaan ja Arctic Circlen jälkituotantoa on tehty Tampereella.

5.4 VÄLILLISET VAIKUTUKSET

AV-tuotantokannustimen kansantaloudellista merkitystä on liian varhaista arvioida, mutta jo väliarvioinnin perusteella on ilmeistä, että kannustinjärjestelmän välilliset vaikutukset ovat huomattavia. AV-tuotantokannustin on investointi, joka tuottaa esimerkiksi työllistävän vaikutuksen ja edelleen verotuottojen kautta.

Alueelliset vaikutukset. AV-tuotantokannustimen avulla tehdyt tuotannot ovat alueellisesti hyvin tärkeitä, koska tuotantoja on tehty ympäri Suomea. Merkittävänä kerrannaisvaikutuksena on, että tuotannot ovat työllis-

⁹ <https://yle.fi/uutiset/3-10331815> Luettu 1.8.2018.

täneet huomattavasti myös muita aloja kuten esimerkiksi majoitus-, ravitsemis- ja logistiikka-aloja niillä alueilla, joissa on tehty tuotantoja. Esimerkiksi Ruotsissa ei ole toistaiseksi ollut vastaavaa tuotantokannustinta, minkä takia ulkomaisia toimijoita tulee ”vastaavaan maisemaan” Suomeen tekemään tuotantoa.

On huomattava, että alueelliset vaikutukset voivat levitä eri puolille Suomea kuvauspaikkakunnasta riippumatta, jos esimerkiksi jälkituotanto tehdään toisella paikkakunnalla. Myönteiseksi koettiin, että tuotantojen myötä myös teknis-taiteelliset ammattilaiset saavat töitä ympäri Suomea. Mitä enemmän saadaan tuotantoja pysymään Suomessa, sitä enemmän kotimaisten tekijöiden ammattitaito kasvaa.

Asennemuutokset. Ensimmäisen rahoitusvuoden jälkeen on jo havaittavissa asennemuutos siinä, että alalla suunnataan aiempaa enemmän kansainväliseen yhteistyöhön ja kansainvälisille markkinoille. AV-tuotantokannustimen myötä keskustelu kansainvälisten kumppanien kanssa on noussut uudelle tasolle. AV-kannustin on saanut aikaan myös ns. dominoefektin kun kansainvälistymisen lisäksi kotimaiset markkinat ovat piristyneet.

Muu rahoitus- ja sijoitustoiminta. Kannustimen merkittävä lisäarvo ilmenee muun muassa siinä, että ilman kannustinta moni muu rahoittaja jäisi pois AV-alan rahoittamisesta. AV-tuotantokannustin on lisännyt muiden kotimaisten ja ulkomaisten rahoittajien kuten institutionaalisten rahoittajien ja säätiöiden ja sijoittajien

kiinnostusta AV-alan rahoittamiseen. AV-tuotantokannustimella on onnistunut saamaan aikaan vivutusvaikutuksen. On esimerkkejä siitä, että tilaava kanavayhtiö ja ulkomainen levitysyhtiö ovat rahoittaneet suuremmalla summalla silloin kun tuotantoon on olemassa AV-kannustimen rahoitus. Suomen toimintaympäristöä pidetään nykyisin niin myönteisenä, että siihen halutaan sijoittaa.

Luonteeltaan sijoitustoiminta AV-alalle poikkeaa sijoittamisesta muiden alojen yhtiöihin koska AV-alalla sijoitetaan projekteihin ja yksittäisiin elokuviin. Alan pääomasijoittamisessa Suomea pidetään kiinnostavana kohteena. Esimerkiksi Suomen työvoimakustannukset ovat halvempia kuin Ruotsissa. Lisäksi Suomessa työajat ovat joustavammat kuin Ruotsissa. Ongelmaksi koettiin kuitenkin, että AV-tuotantokannustin edellyttää tiettyä määrää ulkomaista rahoitusta. Tätä pidettiin nurinkurisena. Sen sijaan kaivattiin sitä, että sijoittajat laskettaisiin mukaan ulkopuoliseen rahaan yhdessä kansainvälisen rahoituksen kanssa. On ilmeistä, että AV-kannustimen poistaminen laskisi yksityisten sijoittajien motivaatiota rahoittaa AV-alaa.

Business Finlandin tuotantokannustimen lisäksi Suomessa on otettu käyttöön muita julkisia tuotantokannustimia. Esimerkiksi Tampereella on avattu vuoden 2018 kuluessa paikallinen elokuvakomissio, joka koordinoi Tampereen kaupungin tuotantokannustinta. Tampereen kaupungin kannustimen rahoitus (10 %) lisätään valtakunnallisen tuotantokannustimen päälle.

AV-alan osaamisen ja ekosysteemin¹⁰ kehittyminen. AV-tuotantokannustimella on ollut myönteistä vaikutusta osaamisen ja verkoston kehittämiseen sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Kannustimen ansios- ta suomalaisten osatuottajien rooli on aiempaa merkit- tävämpi kansainvälisessä verkostossa. Haastateltujen asiantuntijoiden mukaan AV-tuotantokannustimella on vaikutusta osaamiseen erityisesti silloin kun Suomeen tulee suuria kansainvälisiä tuotantoja. Kansainvälisessä kilpailussa pärjäämien edellyttää uusia toimintatapoja. Arvioitiin, että esimerkiksi jälkituotannossa on löydetty uusia teknis-taiteellisia ratkaisuja, jotka ovat levitet- tävissä myös muihin tuotantoihin. Esimerkiksi uusien ratkaisujen avulla autoilut on kuvattu kustannustehok- kaasti siten, etteivät ne vievät vähemmän kuvausai- kaan.

Yhteistyö AV-alan oppilaitosten ja tuotantoyhtiöiden kanssa on tiivistä esimerkiksi Tampereen Mediapolik- sessa, jossa toimivat tuotantoyhtiöt, Yleisradio ja me- dia-alan oppilaitokset Tampereen ammattikorkeakoulu ja Tampereen seudun ammattiopisto. On huomattava, että kotimaassa alustatalouden verkostot ovat vahvis- tuneet jälkituotantoon liittyen. Väliarvioinnissa tehtyjen haastattelujen perusteella myös elokuvakomissioiden välinen yhteistyö on parantunut AV-tuotantokannusti- men myötävaikutuksesta.

Toisaalta huolenaiheeksi nousi pula AV-alan eri tehtävien osaajista sekä alan valtakunnallinen koulu-

tustilanne. Esimerkiksi Suomessa on puutetta tuotan- topäälliköistä, joilla on kokemusta kansainvälisistä tuotannoista. Isoissa tuotannoissa on omat osaamistar- peensa. Haastattelussa todettiin, että tällaiselle täsmä- koulutukselle olisi tarvetta kuten myös jälkituotantoon liittyvälle täydennyskoulutukselle. AV-alan osaajia tarvi- taan muun muassa Pohjois-Suomessa tapahtuviin tuo- tantoihin, mutta pohjoisin paikka amk-tasoiselle kou- lutukselle on nykyisin Tampere. AV-alan laajapohjaisen osaamisen kehittäminen valtakunnallisesti ei ole suo- raan AV-tuotantokannustimen kehittämiskohde, mutta osaamispuujan turvaaminen on edellytyksenä AV-tuo- tantokannustimen yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle ja alan menestymiselle tulevaisuudessa.

Välilliset vaikutukset matkailuun. AV-tuotanto- kannustimella on välillinen vaikutus näkyvyyden kautta myönteiseen maakuvaan. AV-tuotantokannustimen yh- teydessä voi kertyä kokemuksia siitä, että suomalaisten kanssa on hyvä työskennellä, suomalaiset ovat luotet- tavia ja että suomalainen yhteiskunta on turvallinen ja toimiva. Haastattelussa ehdotettiin, että suomalainen osaava työvoima tulisi nostaa esille myös kansainväli- sessä markkinoinnissa. Haastattelussa todettiin, että erityisesti pitkiltä TV-sarjoilta voitaisiin tulevaisuudes- sa odottaa vaikutuksia matkailuun. Väliarvioinnin ajan- kohtana ei ole kuitenkaan evidenssiä AV-tuotantokan- nustimien vaikutuksista matkailuun.

¹⁰ Ekosysteemeistä ks. esim. Tanninen-Ahonen, T. Ekosysteemit ja kasvumoottorit. 18.6.2018 Business Finland.

https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/01-funding/growth-engines/ekosysteemit_ja_kasvumoottorit_kotisivuille_suomeksi.pdf ja

Kaihovaara, A., Härmälä, V. ja Salminen, V. 2016. Mi-tä innovaatioekosysteemit ovat ja miten niitä voi kehittää? Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. Policy Brief 15/2016 <https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/Mit%C3%A4+innovaatioekosysteemit+ovat+ja+miten+niit%C3%A4+voi+kehitt%C3%A4%C3%A4/feecb2aa-d56e-441d-aa2e-15f5bd18d59b?version=1.0>

5.5 TAPAUSTUTKIMUKSET

Seuraavassa on esitetty tapaustutkimusten kohteena olleet viisi tuotantoa:

1. Tuotanto, jossa suomalainen vähemmistötuottaja, jolle syntyy oikeuksia tuotantoon:
Matila Röhr Productions / Ailo – Pienen poron suuri seikkailu (englanniksi Ailo's Journey) -elokuvatuotanto
2. Tuotanto, jossa jälkituotanto siirretty Suomeen:
Art Films Productions Oy / The Guardian Angel -elokuva
3. Tuotanto, jossa ulkomainen päätuottaja:
elokuva (ei julkinen)
4. Tuotanto, jossa ulkomainen päätuottaja:
Black Spark Film & TV Ab, Helsinki-Filmi Oy / The Conductor tv-sarja
5. Tuotanto, jossa suomalainen päätuottaja:
Vertigo Production Oy / Bullets-sarja

Tapaustutkimukset osoittavat, että AV-tuotantokannustimella on ollut jo ensimmäisen rahoitusvuoden jälkeen konkreettisia suoria vaikutuksia erityyppisiin tuotantoihin. Kaikki tapaustutkimukset kertovat myös AV-tuotantokannustimen hyödystä AV-alan kansainvälistymiselle.

CASE

”MATILA RÖHR PRODUCTIONS: AILO – PIENEN PORON SUURI SEIKKAILU (ENGLANNIKSI AILO'S JOURNEY) -ELOKUVATUOTANTO”

Ranskalaisen Borsalino Productionsin tuottama ja suomalaisen Matila-Röhr Productionsin (liikevaihto vuonna 2016 1,16 miljoonaa euroa ja henkilöstöä 7 kpl vuonna 2015) osatuottama Ailo – Pienen poron suuri seikkailu -tuotanto, on käsikirjoitettu koko perheen poroista kertova seikkailu, joka on tehty näytelmäelokuvan tapaan kuvaamalla eläimiä luonnossa, niiden aidoissa elinolosuhteissa. Elokuvan kuvaukset toteutettiin pääasiallisesti 15.5.2017–3.6.2018 välisenä aikana Suomen Lapissa. Osa kuvauksista toteutettiin myös Norjassa. Elokuvan tuotantobudjetti oli yhteensä 2 725 000 euroa. Av-tuotantokannustimesta rahoitusta tuotanto sai 226 865 euroa (24 % Suomen tuotantokuluista). Tuotannon rahoitukseen osallistuvat lisäksi Suomen Elokuvasäätiö, ranskalainen elokuvajakelu- ja levitysyhtiö Gaumont, MRP Distribution, YLE, Elite Film Germany, Elite Film Switzerland sekä House of Lapland. Tuotannon merkittävimpiin yhteistyötahoihin kuuluivat esimerkiksi Suomen valtion matkailunedistämistaho Visit Finland sekä Lapin markkinointi- ja viestintätoimisto House of Lapland.

Idea tuotannosta syntyi ranskalaisen Borsalino-yhtiön tuottajien Laurent Baudens'n ja Laurent Flahault'n toimesta. Porosta kertovalle tarinnalle alettiin etsiä sopivaa kuvauspaikkaa Euroopan pohjoisosista. Vaihtoehtoina oli myös muita pohjoisen leveysasteen alueita Euroopan ulkopuolella. Loppuvaiheissa tavoitteellisiksi kuvausmaiksi valikoituvat Norja ja Suomi, erityisesti Lapin luonnon olosuhteiden ja maisemien takia. Borsalino-yhtiö tarvitsi tuotannon toteuttamiseen kuvausmaassa yhteistyökumppanin ja tuotantopalveluita. MRP nousi Suomesta esille yhtiönä, joka oli tuottanut näytelmäelokuvia Suomessa ja ulkomailla sekä tehnyt luontoaiheisia elokuvia aiemmin. Borsalino alkoi tehdä yhteistyötä MRP:n ja norjalaisen tuotantoyhtiön kanssa valitakseen missä maassa tuotanto kannattaa toteuttaa ja minkälaisia rahoitusmahdollisuuksia tuotannoille kyseisistä maista löytyi.

Lopullinen Borsalino-yhtiön päätös keskittää tuotanto pääosin Suomeen syntyi, kun suomalainen rahoitus tuotannolle varmistui ja suomalaiset kuvauspaikat ja tuotantoa tukeva infra todettiin sopiviksi. Erityisen keskeistä rahoituksen kannalta oli neljäosan Suomen tuotantokustannuksista kattaneen AV-kannustimen saaminen rahoituskokonaisuuteen mukaan. Tämä varmistui tuotannon toteuttamisen riittävän suurena tuotannon tavoitteisiin nähden. Lisäksi MRP:n osaaminen ja kokemus luontoaiheisista elokuvista koettiin tuotannon kannalta arvokkaaksi asiaksi.

Suomalainen MRP omistaa Ailo – Pienen poron suuri seikkailu tuotannon kansainvälisistä IP-oikeuksista n.

20 % ja kotimaiset oikeudet suurilta osin (n. 60 %). Sopimuksen mukaan oikeudet tuotannon tuloihin jatkuvat niin kauan, kun tuloja syntyy. Levitykseen ja jälkimarkkinoihin liittyvien IP-oikeuksien osuus saattaa lisäksi kasvaa suomalaisyhtiölle vielä, mikäli suomalaisen tuotantoyhtiön hankkimaa rahoitusosuutta saadaan lisättyä nykyisestä. Lisäksi suomalaisyhtiö omistaa muun muassa tuotannon nettisivut ja still-kuvat sekä tuotannosta tehdyn making-of-materiaalin. Tuotannon kansainvälisestä jakelusta vastaa ranskalainen Gaumont ja Suomessa MRP:n levitysyhtiö MRP Distribution. Tuotanto on myyty jo yli 20 maahan.

Tuotannon aineettomien oikeuksien suhteen AV-kannustin varmistui suomalaiselle yhtiölle poikkeuksellisen hyvän aseman IP-oikeuksista ja tuotannon toteutuksesta neuvoteltaessa, jota ilman rahoitusta ei olisi saatu Suomesta riittävästi. Alun perin MRP:lle tarjottiin tuotannossa asemaa vain tuotantopalveluja tarjoavana yhtiönä. Erityisesti AV-kannustimen rahoituksen myötä MRP:n nousi merkittävällä osuudella osatuottajaksi. IP-oikeuksista saatiin suurempi osa, kuin mikä muuten olisi ollut mahdollista. Tällä on myös merkittäviä vaikutuksia tuotannosta saataviin tuloihin ja yhtiön liikevaihtoon. Lisäksi tuotannon luovaan toteutukseen saatiin merkittävään asemaan suomalaisia osajia AV-kannustimen rahoituksen ansiosta. Kuvausryhmän jäsenistä yli puolet tuli Suomesta. Taiteellisista päävastuista esimerkiksi elokuvan toinen pääkuvaaja, äänisuunnittelija sekä musiikin tekijä, ovat suomalaisia.

Saadun kokemuksen perusteella AV-tuotantokannustimen hakuprosessi oli toimiva, jossa saatiin rahoituksen lisäksi hyvällä sparrauksella varmistettua tuotannon tasokas toteutus ja laatu. Jatkon kannalta Suomessa on tärkeää, että AV-tuotantokannustimen rahoitustaso on kilpailukykyisellä tasolla (Euroopassa 20-45 % kulutetusta) ja tuotantojen rahoitusta kehitetään laajemminkin mm. välirahoituksen kaltaisilla rahoitusmuodoilla (tuotannoista saatavan tulovirran ollessa hidasta tarvittaisiin tietyissä tapauksissa siltarahoitusta yhtiöille ennen varsinaisen tulovirran syntyä). ■

CASE

ART FILMS PRODUCTIONS OY: THE GUARDIAN ANGEL -ELOKUVA

The Guardian Angel on suomalaisen Art Filmsin (v. 2014 liikevaihto 426 000 euroa, v. 2016 henkilöstöä 3 kpl) tuottama vuonna 2018 ensi-iltansa saanut elokuva, joka on tositapahtumiin perustuva trilleri Tanskaa 1950-luvulla kuohuttaneista hypnoosimurhista. Yhteistuotannossa olivat mukana Tähtiloiste Elokuvatuotanto Oy, Smile Entertainment Oy ja MP-Film Production. Elokuvatuotannon kuvaukset toteutettiin pääosin Kroatiassa sekä osittain Tanskassa. Elokuvan koko jälkituotanto toteutettiin Suomessa mm. AV-tuotantokannustimesta saadulla rahoituksella, joka oli 23 % Suomessa toteutuneista tuotantokustannuksista. Tuotannon budjetti

kokonaisuudessaan oli 3 000 000 euroa. AV-tuotantokannustimen rahoitus oli 295 000 euroa. Elokuvatuotannon rahoittajina toimivat mm. Suomen elokuväsäätiö, yksityinen IPR.VC- sijoitusrahasto sekä Suomen ja Tanskan kansalliset televisioyhtiöt ja NFTF. Elokuvan käsikirjoittaja, ohjaaja, tuottaja, kuvaaja, leikkaaja, äänisuunnittelija sekä säveltäjä olivat suomalaisia. Pääosanäyttelijät tulivat suurilta osin muista maista kuin Suomesta.

Elokuvan ideaa oli kehitetty Art Filmsin toimesta jo 1990-luvun lopulta alkaen, mutta tuotantoon tarvittava rahoitus, tekijöiden tunnettuus ja haluttuun kansainväliseen toteutukseen vaadittavat yhteydet eivät olleet riittäviä ennen vuotta 2016. Ennen The Guardian Angelia Art Films oli toteuttanut kaksi aiempaa elokuvatuotantoa Kroatiassa, joiden myötä sille oli muodostunut yhteydet ja tietämys tuotantojen toteuttamisesta Kroatiassa. Kroatia valikoitui tuotannon pääkuvausmaaksi aiempien positiivisten kokemusten lisäksi lähinnä taloudellisista syistä, tuotantokustannusten ollessa halvemmat kuin muun muassa Suomessa. Lisäksi maassa oli osaamista tietyille tuotannon osa-alueille, joita ei mm. Suomesta samalla tasolla löytynyt. Osa ulkokohtauksista kuvattiin Tanskassa, jotta elokuvaan saatiin kuvattua tarinan kannalta tärkeää aitoa tanskalaista ympäristöä.

Elokuvan jälkituotannon toteutusmaaksi oli tuotannon suunnitteluvaiheessa kaavailtu useita vaihtoehtoja. Lopulta elokuvan jälkituotanto päätettiin toteuttaa Suomessa, kun AV-kannustimen rahoituksen mukaan saaminen Suomessa toteuttaviin tuotannon osiin varmistui.

Suomen valintaa Art Filmsin kannalta puolsi myös mahdollisuus työskennellä kotimaassa, jossa oli käynnissä muita samanaikaisia tuotantoja, joita voitiin edistää samanaikaisesti. Lisäksi Suomessa oli tarvittavaa korkealaatuista osaamista (mm. äänisuunnittelu, musiikki, leikkaus jne.) sekä Art Filmsillä valmiita kontakteja niiden toteuttajiin. Jälkituotantoon ei olisi kaikilta osin löytynyt vastaavaa osaamista esimerkiksi Kroatiasta.

Art Filmsille AV-kannustimen mahdollistama jälkituotanto Suomessa vaikutti yhtiön kykyyn edistää tehokkaammin muita Suomessa tehtäviä tuotantoja samanaikaisesti The Guardian Angelin kanssa. Tärkeimmät vaikutukset (ml. taloudelliset säästöt) yhtiölle syntyivät lähinnä tehokkaammasta ajankäytöstä. Pidempää aikaväliä ajatellen The Guardian Angelin suomalainen jälkituotanto edisti Art Filmsin sekä muiden jälkituotantoon osallistuneiden suomalaisten elokuva-alan osaajien asemaa ja tunnettuutta, minkä kautta suomalaisen elokuva-alan laajempaa tunnettuutta ja asemaa on vahvistettu. Tällä voidaan jatkossa odottaa olevan vaikutuksia myös muiden kansainvälisten tuotantojen kiinnostukseen toteuttaa jälkituotanto Suomessa.

Saatujen kokemusten pohjalta AV-tuotantokannustin on erittäin tärkeä lisä elokuvarahoituksessa, joka mahdollistaa keskeisien tuotannon osien toteuttamisen Suomessa. Rahoituksen hakua voisi kehittää edelleen vähentämällä ja sujuvoittamalla siihen liittyvää byrokratiaa sekä sopeuttamalla instrumentin myöntökriteereitä elokuva-alan erityistarpeisiin. ■

CASE

BLACK SPARK FILM & TV AB, HELSINKI-FILMI OY JA THE CONDUCTOR TV-SARJA

The Conductor tv-sarja on esimerkki tuotannosta, jossa ulkomainen yritys on toiminut AV-tuotantokannustimen hakijana. Sarjan taustalla on ruotsalainen Black Spark Film & Tv Ab tuotantoyhtiö, jonka omistaa kokonaisuudessaan Stockholm Homerun Entertainment. Sparkin ydintiimiin kuuluu omistaja/tuottaja Piodor Gustafsson, tuottaja/linjatuottaja Johanna Lind, taiteellinen johtaja Erik Rydell ja tuottajan assistentti Agnes Karlsson. Helsinki-Filmi Oy toimii tuotannossa tuotantokoordinaattorina ja osatuottajana.

The Conductor on genreltään poliittinen draama, jonka kontekstina on venäläinen yhteiskunta 2000 –luvun alussa, erityisesti Neuvostoliiton hajoamisen jälkeinen taistelu valtion omaisuuden jakamisesta yhteiskunnan sisällä. Tv-sarjan ensi-ilta on tammikuussa 2019. Koko tuotannon budjetti on 8 102 000 euroa ja AV-tuotantokannustimen osuus koko tuotannon budjetista on noin 4 prosenttia. Pääosin rahoittajina toimivat TV4 Ab, C More, Spark ja Maskrosen Invest Ab. Lisäksi tukea on haettu Euroopan Unionin Creative Europe ohjelmasta.

Idea sarja tekemiseen tuli alun perin Sparkin ydintiimistä ja se pohjautuu The Moscow Trilogy kirjasarjan ensimmäiseen osaan. Projektin alkuun laittaneet henki-

löt tunsivat entuudestaan Helsinki-Filmi Oy:n tekijöitä, jotka olivat aikaisemmin tehneet projekteja myös Ruotsissa. Näin ollen Helsinki-Filmi Oy pyydettiin projektiin mukaan ja samalla ryhdyttiin kartoittamaan rahoitusvaihtoehtoja Suomesta. Yrityksessä oltiin pettyneitä siihen, että Yleisradio ja säätiö eivät lähteneet projektiin mukaan, mutta silloinen Tekes piti projektia sopivana rahoituksen kohteena.

AV-tuotantokannustimen avulla pystyttiin laajentamaan yhteistyötä Suomessa. Alun perin yhteistyö koski sarjan käsikirjoittamista, mutta tuotantotuen ansiosta yhteistyö laajeni niin, että maskeerauksesta ja pu-vustuksesta vastasivat suomalaiset toimijat ja myös suomalaiset näyttelijät pääsivät mukaan tuotantoon. Haastateltaessa Spark-yrityksen perustajaa Piodor Gustafssonia, hän korosti, että mikään yhteistyö ei synny pelkän tuotantokannustimen ansiosta. Ensin tarvitaan molemminpuolinen kiinnostus ja halu yhteistyöhön. Tässä tapauksessa kiinnostuksesta syntyi projekti, johon löytyi sopiva kannustin, joka puolestaan mahdollisti yhteistyön laajentamisen. Lopputuloksena on se, että suomalaiset AV-alan toimijat saivat uusia kokemuksia ja kontakteja, jotka mahdollistavat tulevaisuudessa uusia kansainvälisiä projekteja entistä todennäköisemmin.

Sparkin perustaja Piodor Gustafsson tuntee hyvin monien maiden audiovisuaalisen alan tukijärjestelmät.

Hänen mukaansa eri maat ovat kilpailutilanteessa houkuttelemassa kansainvälisiä yhteistuotantoja omalle maaperälleen. Alan toimijoiden keskuudessa odotetaan, että AV-tuotantokannustin olisi joustava, automaattinen ja ettei se tarkasti määrittele missä ja milloin esimerkiksi Suomen tapauksessa suomalaisten toimijoiden resurssit hyödynnetään. Parhaimmillaan, kuten esimerkiksi Belgiassa, kansallinen tuki tarjoaa mahdollisuuden alan palveluntarjoajille kehittää osaamistaan, vastataksien myöhemmin isommasta osasta audiovisuaalisen alan arvoketjua.

Käytännön asiointiin Tekesin kanssa haastateltava oltiin tyytyväisiä. Yhteistyö koettiin hedelmälliseksi ja sujuvaksi. Hyvää oli myös se, että kannustimen bruttomäärä on suhteellisen täysimääräisesti käytettävissä tuotannon rahoittamiseen, eikä siitä vähennetä erää muuhun kuten joissakin muissa maissa on käytäntönä. Ehkä kehitettävää olisi siinä, että kannustin olisi nykyistä joustavampi. Jotkut säännöt ovat sellaisia, että ne tekevät vaikeuttavat tuottajan työtä. Kun projektia yritetään saada aluilleen, vaatii se usein työtä tai muita rahan arvoisia panostuksia ja sen takia tulisi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa olla varmuus tuen saannista.

Lähteet: Haastattelu Piodor Gustafsson. ■

CASE

VERTIGO PRODUCTION OY / BULLETS-SARJA TUOTANTO, JOSSA SUOMALAINEN PÄÄTUOTTAJA

Tuotantona on ollut Bullets tv-sarja, jossa on suomalainen päätuottaja Vertigo Production Oy. Vertigo Production Oy on ohjaaja ja tuottaja Minna Virtasen vuonna 2001 perustama tuotantoyhtiö. Vertigon tavoitteena on olla kansainvälisiin ”high-end” sarjoihin ja elokuvaan erikoistunut tuotantoyhtiö. Yrityksellä, jonka luottoluokitus on Rating alfa AA+, on ollut vientiä jo ennen AV-tuotantokannustimen rahoitusta.

AV-tuotantokannustin on ollut Bullets-sarjalle ratkaiseva seikka kansainväliseen yhteistuotantoon pääsemiseksi. Toimialan rahoituksessa voi muuten olla haasteena se, että rahoitus on usein jälkipainotteista ja tällöin rahoitus tulee liian myöhään. Tämän tuotannon kohdalla kotimainen kanavarahoitus on myös toiminut, koska se ei ole ollut niin jälkipainotteista kuin usein Suomessa. AV-tuotantokannustimen rahoitus on ollut 870 000 euroa, kun koko tuotannon budjetti on noin 5 milj. euroa. Sarja on yhteistuotanto saksalaisen tuotantoyhtiön Nadconin ja belgialaisen tuotantoyhtiön Lunamine/Lumiérin kanssa. Suomalaista 10-osaista rikosdraamasarjaa tullaan esittämään Elisa Viihde-palvelussa sekä myöhemmin MTV3:lla ja Cmorella. Sarjan maailman levityksestä vastaa Sky Vision. Tuotannossa ei ole ollut mukana yksityisiä sijoittajia.

Syksyllä 2018 valmistuvan Bullets-sarjan kuvauksia on tehty vuonna 2017 Belgiassa ja vuonna 2018 Suomessa ja Georgiassa. Tuotannon suurin kulu on palkkakulut, johon kuuluvat näyttelijät ja työryhmän jäsenet. Muita kuluja ovat esimerkiksi lavasteet, rekvisiitat, kameravuokrat ja muu kuvaustekniikka. Tässä vaiheessa AV-tuotantokannustimen suurin hyöty on ollut se, että se on mahdollistanut kuvausten alkamisen suunnitelmiensa mukaan. Mikä taas on mahdollistanut tuotantoyhtiötä palkkaamaan lähes 100 ihmistä. Työllistävät vaikutukset ovat ilmeisesti. Riskinähän Suomessa on aina se, että kaikkea rahoitusta ei saada kasaan ajoissa ja tämä tilanne lykkää tuotannon aloittamista, pahimmillaan estää kuvaukset kokonaan. Vaikutukset kohdentuvat suoraan ihmisiin, jotka tekevät tuotannossa työtä. Työryhmässä on yhteensä lähes 100 ihmistä. Bullets-sarjalla on myös suomalaiset käsikirjoittajat ja ohjaajat. Vertigo Production Oy:n toimintatapana on, että kirjoittajakunta pysyy osin samana, mutta jokaiseen projektiin palkataan uusi taiteellinen työryhmä. Bullets-sarja pyrkii rekrytoimaan maan ammattitaitoisimman työvoiman. Kansainvälisten laatukriteereiden ja jo aikataulussa pysymisen kannalta pidetään välttämättömänä, että työryhmä on ammattitaitoista. Mitä enemmän Suomessa tehdään isoja kansainvälisiä tuotantoja ja yhteistyöhankkeita, sitä ammattitaitoisemmaksi suomalaiset työryhmät tulevat. Tällöin Suomeen tullaan helpommin tekemään isoja tuotantoja (koska tiedetään että homma hoituu), ja suomalaiset saavat enemmän työtilaisuuksia myös Suomen ulkopuolella.

AV-tuotantokannustimen vaikutukset laatuun ovat olleet toistaiseksi välillisiä. Ensiksi AV-tuotantokannustimen ansiosta ollut parempi resurssitilanne edistää myös välillisesti tuotannon laatua. Toiseksi kansainvälinen yhteistuotanto auttaa osaamisen kasvussa. Esimerkiksi arvioitiin, että visuaalisen ”lookin” tekeminen kehittyy. Kansainvälistä yhteistyötä ja työskentelyä maailman huippujen kanssa pidetään hyvin hedelmällisenä.

Vertigo Production Oy:llä on ollut jo aiempaa yhteistyötä kansainvälisten tuotantoyhtiöiden kanssa. Kannustimen ansiosta kansainvälinen yhteistyö on vahvistunut. On selvää, että AV-tuotantokannustin on lisännyt Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten yhteistuotantojen kumppanina. Tuotantoyhtiöt etsivät sellaisia kohdemaita, joissa on tuotantokannustin. Kohdemaan valinta riippuu paljon myös tarinasta.

Valmisteilla olevasta Bullets-sarjasta on jo esitetty otteita maailmalle Cannesissa huhtikuussa pidetyssä MIPDrama Buyers Summit -tilaisuudessa, jonne valittiin kuusi mielenkiintoisia sarjaa ympäri maailmaa. Sarjasta esitettiin 15 minuuttia Cannesin festivaalipalatsin isoimmassa elokuvateatterissa valikoiduille kutsuvieraille. Paikalla oli yli 400 draamaostajaa ympäri maailmaa, ja he palkitsivat BULLETS sarjan parhaimmaksi Coup de Coeur -palkinnolla. Vertigo Productions Oy osallistuu aktiivisesti kansainvälisille elokuvafestivaaleille. Ilman hyviä kansainvälisiä verkostoja sarjojen rahoitus ei onnistu.

Yhteenvedona voidaan todeta, että AV-tuotantokannustimen merkittävimmät vaikutukset Bullets-sarjalle ovat toistaiseksi työpaikat ja se, että se, että AV-tuotantokannustin mahdollisti kuvausten alkamisen 2017, ilman tätä tukea kuvaukset olisivat lykkääntyneet helposti vuodella. AV-tuotantokannustimen lopulliset vaikutukset Bullets-sarjaan ilmenevät vasta sen myötä kun sarja valmistuu ja tulee katsojien ulottuville.

AV-alan kannalta Suomen kannustinjärjestelmän jatkuvuutta pidetään välttämättömänä ja tärkeänä, jotta hyvässä vireessä oleva suomalainen AV-ala pystyy jatkossakin menestymään kansainvälisessä kilpailussa ja pääsyssä kansainvälisiin yhteistuotantoihin.

Lähteet: Haastattelu Minna Virtanen 25.4.2018,
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Bullets> <https://variety.com/2018/tv/festivals/miptv-bullets-wins-buyers-coup-de-coeur-award-1202748875/> ■

5.6 AV-TUOTANTOKANNUSTINTA KOSKEVIA HAASTEITA

Tällä hetkellä keskeisenä haasteena on AV-tuotantokannustimen vuosittaisen budjetin pienuus (10 miljoonaa euroa). Suomen kannustinjärjestelmän budjetti on pieni esimerkiksi verrattuna Islantiin, jossa ei ole ylärajaa tai Kreikkaan, jossa summa on 75 milj. euroa. Suomen budjetti on nykyisin käytetty puolessa välissä vuotta. Kansainvälisten esimerkkien ja AV-tuotantokannustimeen kohdentuvan kysynnän perusteella kannustimen määrä voisi olla nykyiseen verrattuna esimerkiksi kaksinkertainen. Haastatelluilla asiantuntijoilla oli erilaisia näkemyksiä hakuajoista. Osa oli sitä mieltä, että tulisi olla neljä hakukierrosta vuodessa. Nykyisessä tilanteessa, jossa Suomen AV-tuotantokannustin ei ole enää syksyllä relevantti vaihtoehto, ulkomaiset toimijat saattavat siirtyä tekemään tuotantoja muualle. Voidaankin kysyä, jääkö vuosibudjetin vuoksi mahdollisesti kansainvälisiä toimijoita tulematta Suomeen ja osa kansainvälisten tuotantojen pitkäkantoisista välillisistä hyödyistä toteutumatta.

Business Finland analysoi ja päivittää AV-tuotantokannustimen hakemusten vähimmäisvaatimuksia sekä hakemusten ja raportoinnin dokumentteja perustuen edellisen vuoden hakemuskantaan. Tämä on koettu kentällä epäselvyytenä rahoituskriteereistä. Business Finlandilla ei ole sisällölle tai laadulle asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Arvioinnin haastattelu kuitenkin

osoitti, että kentällä saattaa olla sellainen käsitys, että valintakriteerinä olisi korkeatasoiset tuotannot. Kritiikkiä kohdistui siihen, että rahoituskaudella 2017-2019 kriteerit ovat vaihdelleet. Esimerkiksi vuonna 2018 käytössä on ollut vaatimus siitä, että yli puolet rahoituksesta tulee olla muuta kuin julkista rahoitusta. Vastaava kriteeri ei ollut käytössä vuonna 2017. Tämä uusi tulkinta saattaa soveltua paremmin TV-sarjoille kuin draamatuotannoille. Uhkaksi koettiin, että Suomen AV-tuotantokannustin voi typistyä TV-sarjojen rahoitustomaatiksi. Esimerkiksi ulkomaisilla toimijoilla on ollut epäselvyyttä siitä, mitkä kulut kuten kuljetusten osalta hyväksytään. On tarvetta sille, että rahoituskriteerit esitettäisiin entistä läpinäkyvämmiin. AV-kannustimen ennakoitavuus rahoituksen hakijalle ei ole yhtä hyvällä tasolla kuin useassa muussa Euroopan maassa, jossa rahoituksen saannin kriteerit ovat ennakolta selkeämät ja rahoituksen riittävyys on paremmin varmistettu.

Business Finlandin tavoitteena on kehittää tuotantokannustimesta kilpailukykyinen rahoituspalvelu globaaleille markkinoille. Väliarvioinnissa AV-tuotantokannustimen kansainvälinen markkinointi sai eniten kielteistä arvostelua tarkasteltaessa vaikuttavuushyötyjä Suomelle kuten esimerkiksi ulkomaisten tuotantojen saamista Suomeen sekä kehittämistarpeita. Vuoden 2017 rahoitus kohdentui pääosin kotimaisille tuotantoyhtiöille. Rahoituskauden 2017-2019 käynnistyminen varmistui valtioneuvoston asetuksella joulukuussa 2016 ja markkinointi pääsi käyntiin helmikuussa 2017. Markkinoinnissa on tarvetta kiinnittää aiempaa enemmän

huomiota koko AV-alan ekosysteemin¹¹ markkinointiin eikä yksistään AV-tuotantokannustimen markkinointiin. Myönteistä on, että kannustinta on markkinoitu useilla kansainvälisillä festivaaleilla¹². Kansainväliseen markkinointiin on sisällytetty tapahtumia, AV-alan tuotantojen esittelyä ulkomaisille tiedotusvälineille ja ostajille sekä yritysvideoita, joissa korostuvat erityisosaamiset kuten jälkituotanto, luontokuvaus ja animaatio-osaami-

nen. Tästä huolimatta haastateltujen asiantuntijoiden mukaan markkinointiin on tarvetta panostaa nykyistä enemmän hyödyntämällä kansainvälisen markkinoinnin ammattilaisia ja luomalla pitkäjänteisesti kansainvälisiä verkostoja. Esimerkiksi House of Laplandissa on käynnistetty kansainvälinen markkinoinnin ja myynnin hanke, jolla markkinoidaan Lappia kannustinkelpoisille tuotannoille.

¹¹ Ekosysteemeistä ks. esim. Tanninen-Ahonen, T. Ekosysteemit ja kasvumoottorit. 18.6.2018 Business Finland. https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/01-funding/growth-engines/ekosysteemit_ja_kasvumoottorit_kotisivuille_suomeksi.pdf ja Kaihovaara, A., Härmälä, V. ja Salminen, V. 2016. Mi-tä innovaatioekosysteemit ovat ja miten niitä voi kehittää? Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. Policy Brief 15/2016 <https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/Mit%C3%A4+innovaatioekosysteemit+ovat+ja+miten+niit%C3%A4+voi+kehitt%C3%A4%C3%A4/feecb2aa-d56e-441d-aa2e-15f5bd18d59b?version=1.0>

¹² Ks. esim. Business Finlandin sivulla olevat tilaisuudet (www.businessfinland.fi luettu 3.8.2018). Promoting Finnish Cash Re-bate at:

- 26.1.–5.2.2018 Göteborg Film Festival – Drama Vision, Gothenburg
- 15.–23.2.2018 Berlinale, Berlin
- 19.–22.3.2018 Hong Kong Film & TV Market, Hong Kong
- 8.–19.5.2018 Festival de Cannes/Marché du Film, Cannes
- 16.–25.6.2018 Shanghai Film Festival, Shanghai
- 11.–14.9.2018 Cartoon Forum, Toulouse
- 13.–16.10.2018 MIPCOM, Cannes
- 31.10.–7.11.2018 American Film Market, Los Angeles

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Seuraavat johtopäätökset laadittu väliarvioinnin aineiston analyysin pohjalta. On tärkeää ottaa huomioon, että väliarviointi on tehty vuonna 2017 käyttöön otetun kannustinjärjestelmän ensimmäisen rahoitusvuoden jälkeen. Osa välillisistä vaikutuksista sekä erityisesti vaikutukset yhteiskuntaan sekä talouteen ilmenevät pääsääntöisesti vasta usean vuoden kuluessa.

AV-tuotantokannustin on onnistunut jo ensiaskeleilla ratkaisevasti vitalisoimaan AV-alan liiketoimintaympäristöä Suomessa. On jo esimerkkejä siitä, että AV-tuotantokannustimen rahoitusta saanut suomalainen rikossarja on myyty maailmanlaajuisesti Netflixiin.

”Suomalainen draama on elänyt vahvassa nousuliidossa.”

Tuotantoyhtiöiden liiketoiminnan kehittämiseen ja kasvuun AV-tuotantokannustin on tuonut tärkeän lisän noin 10 miljoonan euron lisärahoituksena. Pidempiaikaisia vaikutuksia yhtiöiden liiketoimintaan voidaan tarkastella vasta usean vuoden kuluttua kannustimen käyttöönotosta. Jo tässä vaiheessa on ilmeistä, että kannustimella on ollut myönteisiä vaikutuksia muun muassa yhtiöiden myyntiin, liikevaihtoon, aineettomiin

oikeuksiin ja niistä seuraaviin taloudellisiin hyötyihin sekä työllisyyteen. AV-kannustin on mahdollistanut kansainvälisille markkinoille tähtäävät tuotannot ja pääsyn kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Tästä odotetaan jatkossa merkittäviäkin tuloja ja liikevaihdon kasvua yhtiöille. Erityisesti AV-kannustimen vaikutukset ovat näkyneet tuotantoyhtiöiden kyvyssä työllistää tuotantoihin AV-alan osaajia ja muuta työvoimaa aiempaa paremmin. Lisäksi AV-kannustin on parantanut aineettomien oikeuksien saamista suomalaisten tuotantoyhtiöiden haltuun.

AV-tuotantokannustimelle on ollut vahva tilaus. AV-tuotantokannustin on osoittautunut työkaluksi, joka vie AV-alaa eteenpäin. AV-ala on hyvässä vauhdissa ja ala työllistää yhä enemmän. AV-tuotantokannustin on myös myötävaikuttanut Suomen vetovoimaan. Kansainvälisessä kilpailussa menestymisen edellytyksenä on tuotantokannustin, joka on laajasti käytössä lukuisissa maissa. Lisäksi AV-tuotantokannustin on houkutelut myös muita rahoittajia kuten esimerkiksi yksityisiä sijoittajia rahoittamaan AV-alaa. Tämä on erittäin keskeinen vaikutus. Lisäpääomien saanti on ainoa tapa tehdä

aiempaa isompia ja laadukkaampia tuotantoja ja siten pärjätä myös kansainvälisillä markkinoilla. Oma pää-oma on kotimaisilla tuotantoyhtiöillä vähäinen, joten sitä kautta volyymin nosto on vaikeaa.

Palaute kannustinjärjestelmää kohtaan on ollut voit-topuolisesti myönteistä, mutta joillekin korjausliikkeille on tarvetta jo ensimmäisen rahoituskauden kuluessa. Haasteista keskeisimpiä ovat AV-tuotantokannustimen vuosibudjetin pienuus ja heikko kansainvälinen markkinointi. Nykyisin kannustinjärjestelmä ei toimi ympäri vuoden, koska rahat on allukoitu pääosin kahden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Huolenaiheeksi nousi myös AV-alan osajien riittävyys. Menestyäkseen vaativassa kansainvälisessä kilpailussa suomalaisen AV-alan on tarvetta panostaa korkeaan laatuun ja osaamisen turvaamiseen.

Alla on esitetty kuvallinen yhteenveto AV-tuotantokannustimen vaikuttavuudesta (Kuva 1). Business Finlandin tekemä asiakkaiden valinta on kriittinen tekijä vaikuttavuuden aikaansaamisessa. Väliarvioinnin tulokset osoittavat, että tähän mennessä saavutettujen tulosten perusteella toiminta on ollut oikeansuuntaista. Kuvassa vihreällä värillä merkityt asiat ovat sellaisia kuin on toivottu ja niistä on olemassa selkeää evidenssiä vaikutuksen synnystä. Väliarvioinnissa on arvioitu niitä asioita kuten suoria tuloksia (toinen sarake vasemmalta), joita on mahdollista arvioida. Painotus on tässä vaiheessa tämän takia kuvassa vasemmalla.

Harmaalla on merkitty asioita, joista ei ole tässä vaiheessa evidenssiä laajemmista vaikutuksista. AV-tuo-

tantokannustimen ensimmäisen rahoitusvuoden (10 milj. €) pohjalta ei ole olemassa vielä evidenssiä koko AV-alan osalta. On kuitenkin ilmeistä, että dynamiikka tukee vaikutusten syntyä, koska tulokset ovat vihreällä. Harmaaksi merkityt alueet muuttuvat sitä mukaa kun aikaa kuluu ja tilastolliset tiedot ovat käytettävissä. Myöhemmin AV-tuotantokannustimen loppuarvioinnissa, jolloin tilastollinen analyysi on mahdollinen, tuleekin kiinnittää huomiota pidempiaikaisiin vaikutuksiin.

Kuvaan on merkitty keltaisella asioita, joissa ei ole vielä tässä vaiheessa edetty täysin tavoitteiden mukaisesti. Väliarvioinnin ajankohtana markkinointi on AV-tuotantokannustimen heikoin lenkki niin kansainvälisesti kuin kotimaassa. Markkinointiin panostamalla on mahdollisuus vahvistaa vaikuttavuusdynamiikkaa. Ekosysteemin kehittämisessä on tarvetta kiinnittää osaamisen turvaamiseen ja valtakunnalliseen yhteistyöhön.

AV-tuotantokannustimen vaikutukset näkyvät toistaiseksi selvästi suomalaisessa tuotannossa, jotka on saatu pidettyä Suomessa. Lisäksi on esimerkkejä pääsystä kansainväliseen levitykseen. Kannustimella on myös ollut selkeitä kerrannaisvaikutuksia välituotekesynnän kautta muihin toimialoihin, kuten matkailuun. Laajemmin nämä välillisesti syntyvät vaikutukset eri toimialoille ja alueille tulevat näkyviksi kuitenkin vasta pidemmällä aikavälillä. Ulkomaisten tuotantojen saamisessa Suomeen on onnistuttu toistaiseksi heikommin kuin kotimaisten. Ulkomaisten tuotantojen tuoma lisäarvo on jäänyt toistaiseksi vähäiseksi. Väliarvioinnin pohjalta ei ole ilmennyt huomattavia ongelmakohtia

lopullisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. AV-tuotantokannustimen laajat vaikuttavuustavoitteet eivät kuitenkaan ole yksin kannustinjärjestelmän turvin

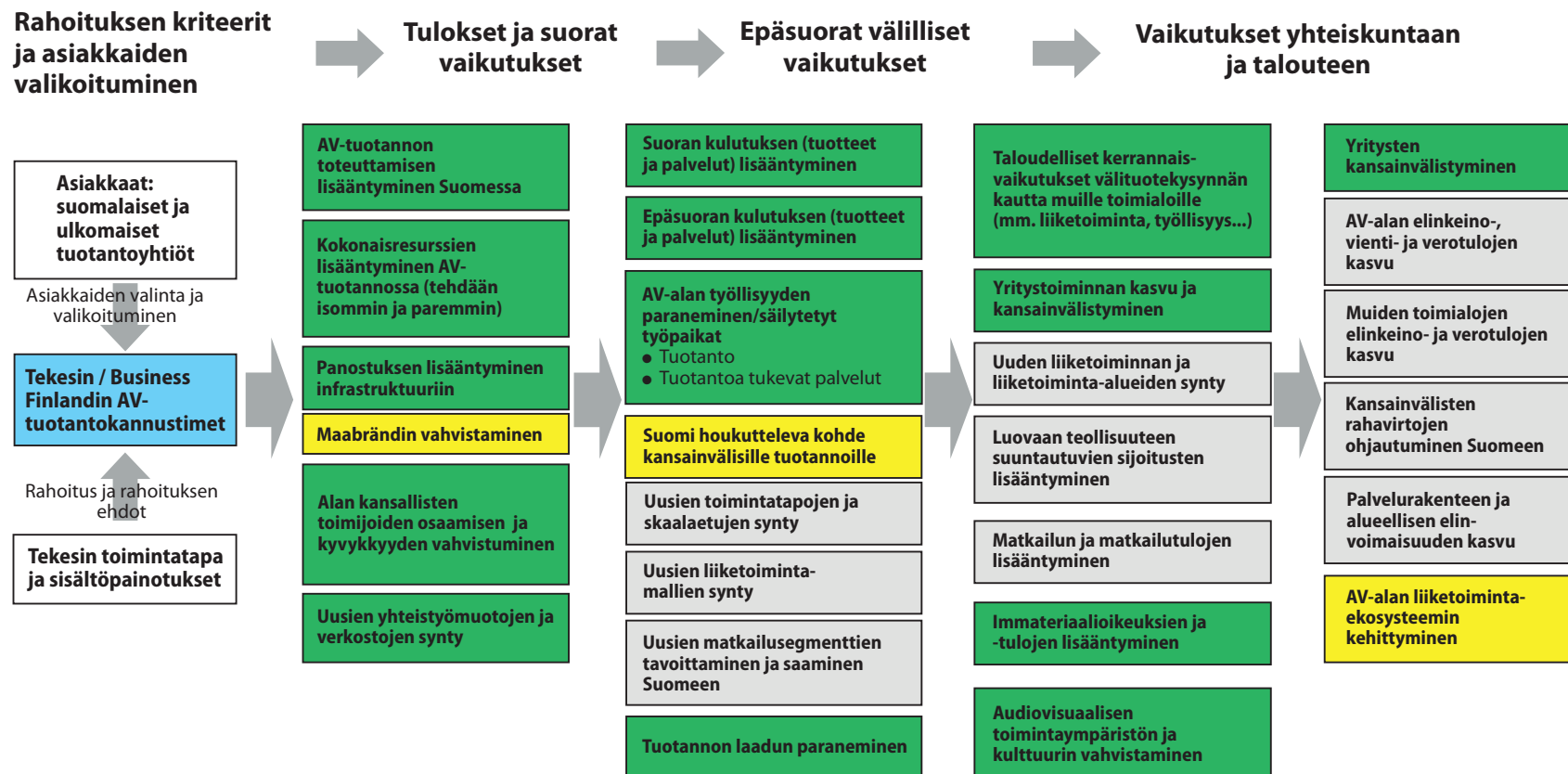
saavutettavissa vaan laajempien yhteiskunnallisten vaikutusten saavuttamiseksi tarvitaan AV-alan toimijoiden ja rahoittajien välistä yhteistyötä.

KUVA 1. Yhteenveto AV-tuotantokannustimen vaikutuksista väliarvioinnin ajankohtana.

vihreä = selkeä evidenssi vaikutuksen synnystä

keltainen = kausaalisuhte olemassa ja jonkin verran viitteitä vaikutuksen synnystä

harmaa = kausaalisuhte ilmeinen, mutta ei toistaiseksi selkeää evidenssiä vaikutuksista

7 KEHITTÄMISSUOSITUKSET TULEVAISUUTTA VARTEN

Seuraavat kehittämissuosituksia on laadittu väliarvioinnin aineiston analyysin ja johtopäätösten pohjalta.

1. BUSINESS FINLANDIN RAHOITUSPALVELUT

- AV-tuotantokannustimen rahoitusta tulee jatkaa. Jatkuvuus on tärkeää AV-alan ekosysteemin kehittämiselle, liiketoiminnalle ja kansainvälisten toimijoiden houkuttelemiseksi Suomeen. Tuotantoja suunnitellaan useiden vuosien ajan, minkä takia rahoituksen kuten AV-tuotantokannustimen ennakoitavuus on tärkeää.
 - AV-tuotantokannustimen rahoituksen vuosikohtainen rahoituskatto tulisi poistaa ja lisätä joustoa vuosikohtaisten budjettien suhteen. Tällöin tuotantoja voitaisiin rahoittaa tarvittaessa myös seuraavan vuoden budjetista. AV-alalla arvioidaan yleisesti olevan edelleen mahdollisuus kasvuun. Koska nykyinen vuosittainen budjetti (10 milj. euroa) tulee käytyä jo vuoden puolivälissä ja AV-alalla on kova kansainvälinen kilpailu, Suomen tulee harkita AV-tuotantokannustimen vuosibudjetin kasvattamista tai ylärajan poistamista tulevaisuudessa. Epävarmuus
- siitä, onko AV-tuotantokannustinta käytettävissä, voi johtaa siihen, että kansainväliset tuotannot haaveutuvat muualle kuin Suomeen.
- AV-tuotantokannustimen rahoituksen pelisääntöjen tulee olla selkeät, läpinäkyvät ja samat koko rahoituskauden ajan. Business Finlandin sivuilla tulisi selkeästi kertoa hakijoille, mitä AV-tuotantokannustin kattaa ja mitä ei. Tulevaisuudessa tulisi olla myös suunnitelma sellaista tilannetta varten, jos hakijoina olisi erittäin suuria kansainvälisiä hankkeita. Business Finlandin tulisi suunnitella etukäteen, miten vuosittainen budjetti jaetaan tällaisessa tilanteessa. AV-tuotantokannustimen rahoituksen painopisteitä kuten tuetaanko lähtökohtaisesti vahvemmin kotimaisia vai ulkomaisia tuotantoja (nykyisin eniten rahoitusta saaneet TV-sarjatuotannot vs. muut tuotannot) tulee selkeyttää tulevien vuosien aikana, kun kannustimen tunnettuus lisääntyy laajemminkin.
 - AV-tuotantokannustimen kansainvälinen markkinointi tulee uudistaa. Suomi on tuore maa AV-tuotantokannustimen omaavien kymmenien maiden joukossa ja maabrändin luominen vie aikaa. Busi-

ness Finlandin tulee uudistaa AV-tuotantokannustimen kansainvälinen markkinointi yhteistyössä Visit Finlandin, Invest in Finlandin ja Team Finlandin kanssa. Kansainvälisiä suhteita ja verkostoja tulee rakentaa pitkäjänteisesti. Markkinointistrategiassa tulisi ottaa huomioon Suomen kilpailuetuja kuten esimerkiksi toimiva infrastruktuuri, luonto, osaaminen ja eri toimijoiden kansainvälisiä verkostoja.

- AV-tuotantokannustin tulee kytkeä Business Finlandin muihin rahoituspalveluihin. Business Finlandin tulee edistää kansainvälisten investointien hankkimista Suomeen AV-alalle hyödyntämällä organisaatiossa olevaa Invest in -toiminnan ja matkailun edistämisen osaamista. Mitä enemmän on ulkomaisia tuotantoyhtiöitä, joilla on Suomessa oma alakonttori, sitä enemmän olisi mahdollisuus saada alalle työpaikkoja Suomeen. Business Finlandin tulisi viedä AV-alaa aktiivisesti matkailupuolelle ja linkittää tuotantokannustin paitsi Invest in -toimintaan, myös matkailun edistämiseen. Business Finlandin tulee edistää osaamisen kasvua myös tiedottamalla Business Finlandin TKI-rahoituksen palveluista AV-tuotantokannustimen rahoitusta saaneille. Tällöin asiakkuus voisi jatkua TKI-toimintaan liittyen.

2. AV-ALAN EKOSYSTEEMIN KEHITTÄMINEN

- Business Finlandin ja Suomen elokuvasäätiön sekä muiden keskeisten toimijoiden kanssa on kehitettävä AV-alan yhteistä kotimaista tiekarttaa ja strategiaa kotimaisen AV-alan kansainvälistymistä ajatellen.

- AV-alan ekosysteemien kehittäminen ei nojaa kannustinjärjestelmään vaan siihen tarvitaan erityisesti AV-alan toimijoiden kuten oppilaitosten, tuotantoyhtiöiden, järjestöjen ja rahoittajien välistä yhteistä ponnistusta. AV-alan osaamisen turvaamiseksi tulevaisuudessa tulee panostaa alan koulutukseen ja ekosysteemin kehittämiseen yhteistyössä alustatalouden edistämisen kanssa. Elinvoimainen AV-ala on edellytyksenä kansainvälisten toimijoiden houkuttelemiseksi Suomeen.
- Riittävän julkisen rahoituksen (Business Finland ja Suomen Elokuvasäätiö) lisäksi tärkeää on kasvattaa ulkopuolista rahoitusta AV-alalle. Keskeisenä keinona tässä edelleen on kannustaminen ja kannusteiden luominen kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Kannusteita, verkostoitumista sekä AV-alan tunnettavuuden parantamista ja markkinointia ulkopuolisten rahoittajien suhteen tulee viedä eteenpäin alan toimijoiden välisellä yhteistyöllä. AV-ala ei edelleenkään ole erityisen houkutteleva kotimaisille ja ulkomaisille sijoittajille.
- Vaikka AV-tuotantokannustimella ei rahoiteta AV-alan perusinfrastruktuurin (studiot, muu tuotantojen toteutusta tukeva infra) kehittämistä, on infrastruktuurin kehittäminen huomioitava erilaisia rahoitusinstrumenttien suuntaamisessa ja AV-tuotantokannustinta kehitettäessä. Infrastruktuurin kehittämiseen on edelleen panostettava jatkossa, sillä se on keskeinen tekijä AV-kannustimelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

3. AV-TUOTANTOKANNUSTIMEN LOPPUARVIOINTI JA SEURANTA

- AV-tuotantokannustimen välillisiä vaikutuksia tulisi arvioida myöhemmin nykyisen rahoituskauden loppupuolella. Tällöin, kun kannustin on ollut käytössä useamman vuoden ja saatavilla on tilastoaikasarjoja, voidaan näitä vaikutuksia arvioida nykyistä paremmin. AV-tuotantokannustimen tulosten ja vaikutusten seuranta tulee toteuttaa jatkossa muun muassa hyödyntäen laadittua vaikutusmallia ja huomioiden myös välilliset vaikutukset alueellisesti sekä muille toimialoille.

LIITE 1. HAASTATELLUT ASIANTUNTIJAT

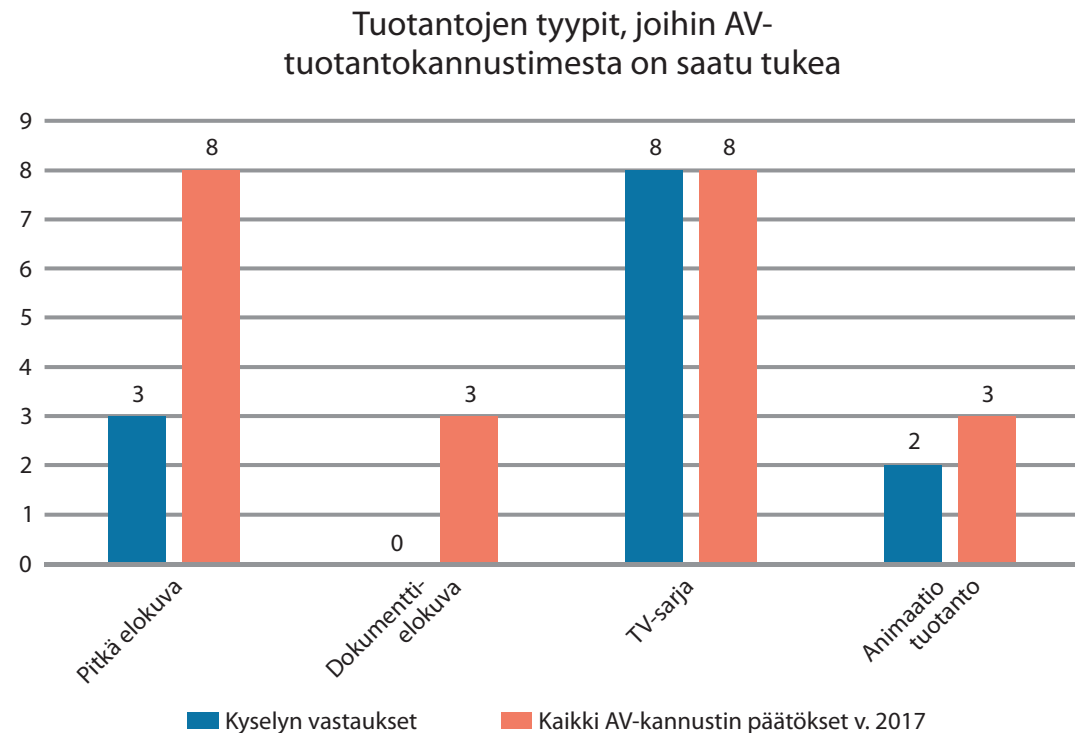
1. Timo Argillander, IPR.VC
2. Piodor Gustafsson, Black Spark Film & TV Ab
3. Miia Haavisto, Elokuvaosakeyhtiö Suomi 2017 Oy
4. Arto Halonen, Art Films Productions Oy
5. Matti Halonen, Fisher King Oy
6. Jarkko Hentula, Yellow Film
7. Riina Hyytiä, Dionysos Films Oy
8. Anna Häkkinen, House of Lapland
9. Petri Jokiranta, Subzero Film Entertainment
10. Tero Kaukomaa, Iron Sky Universe Oy
11. Mari Kinnunen, Moskito Television Oy
12. Ani Korpela, Elisa Viihde
13. Stiina Laakso
14. Anne Laurila, Business Oulu, Pohjois-Suomen elokuvakomissio
15. Mats Långbacka, Långfilm Productions Finland Oy
16. Niina Myller, JOSEK Oy, Itä-Suomen elokuva-komissio (sähköpostitse kommentointi)
17. Anna Niemelä, House of Lapland, Lapin elokuva komissio
18. Kai Nordberg, Making Movies - Nordberg & Aho Oy
19. Moritz Nyman, Warner Bros International Television Production Finland
20. Ilkka Rahkonen, Film Tampere, Tampereen elokuvakomissio
21. Teija Raninen, Turku Business Region, Länsi-Suomen elokuvakomissio
22. Sami Ristiniemi, Cursor Oy, Kaakkois-Suomen elokuvakomissio
23. Petri Rossi, Suomen Elokuvasäätiö
24. Kati Royle, Kati Royle Tmi
25. Lasse Saarinen, Suomen Elokuvasäätiö
26. Paul Simma
27. Ari Tolppanen, Capman Oy
28. Minna Virtanen, Vertigo Production Oy

LIITE 2. TULOKSET KYSELYSTÄ AV-TUOTANTOKANNUSTIMESTA RAHOITUSTA SAANEILLE TUOTANTOYHTIÖILLE

AV-kannustimesta rahoitusta saaneille tuotantoyhtiöille toteutettiin 7.5.2018–25.5.2018 välisenä aikana kysely, jolla kartoitettiin tietoa kannustimen vaikutuksista yh-

tiön liiketoimintaan ja AV-alan kehitykseen. Kysely lähetettiin 16 tuotantoyhtiölle. Vastauksia saatiin 10 kappaletta. Seuraavassa on esitetty kyselyn tuloksia.

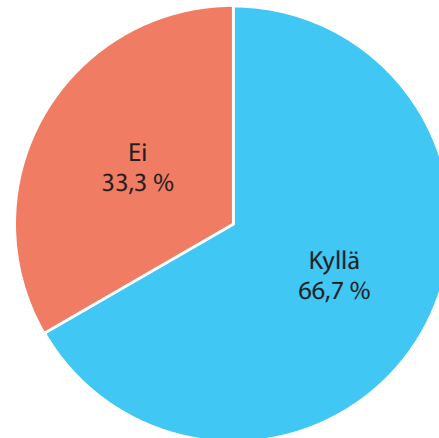
KUVA 1. Lukumäärätiedot minkä tyyppisistä tuotannoista kyselyyn saatiin vastauksia ja minkä tyyppisiin tuotantoihin AV-kannustimesta on myönnetty rahoitusta vuoden 2017 osalta.

Kyselyyn vastanneiden tuotantoyhtiöiden kohdalla AV-kannustimesta on saatu tukea erityisesti TV-sarjatuotantojen toteuttamiseen. Kyseisillä tuotantoyhtiöillä on ollut yksittäisiä myös pitkän elokuvan tuotantoja sekä animaatiotuotantoja. Kyselyn vastaajat kattavat TV-sarjojen ja animaatiotuotantojen osalta hyvin AV-kannustimesta rahoitusta saaneita tuotantoja, mutta pitkien näytelmäelokuvien ja dokumenttielokuvien kohdalla huonommin.

KUVA 2. Vastaukset AV-kannustimen rahoituksen vaikutuksista tuotantoyhtiöiden myyntituloihin?

Onko Av-kannustin vaikuttanut myyntitulojen kasvuun?

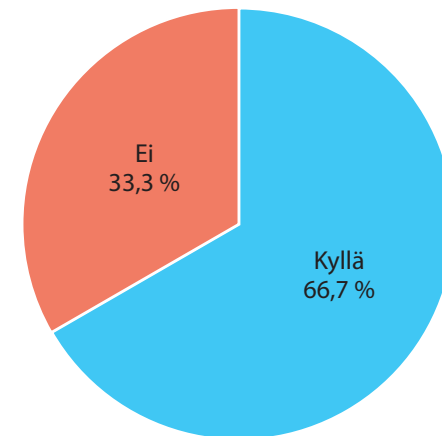
Noin kolmasosa kyselyyn vastanneista tuotantoyhtiöistä arvioi AV-tuotantokannustimella olleen vaikutuksia yhtiöiden myyntituloihin. Tuotantoyhtiöt, jotka

arvioivat AV-tuotantokannustimella olleen vaikutuksia myyntituloihin, arvioivat tulojen kasvun suuruuden 100 000 euron ja muutaman miljoonan euron välille. Kyseiset yhtiöt arvioivat myös kansainvälisten tulojen kasvaneen ja usean yhtiön kohdalla arvioitiin, että tulojen kasvusta merkittävä osa tuli nimenomaan kansainvälisiltä markkinoilta. Rahoituksen arvioitiin myös pienentäneen omaa riskiä ja aikaistaneen myyntitulojen kertymää.

Kaikki yhtiöt, jotka vastasivat, että myyntitulot eivät ole kasvaneet kannustimen vaikutuksesta ovat solmineet kuitenkin kansainvälisestä levityksestä sopimuksia. Sopimusten arvioitiin olevan tuotantoyhtiöittäin yhteenlasketulta arvolta 1–1,5 miljoonan euron luokkaa.

KUVA 3. AV-tuotantokannustimen rahoituksen vaikutus tuotantoyhtiöiden liikevaihdon kasvuun.

Onko Av-kannustin vaikuttanut myyntitulojen kasvuun?

Lähes kaikki yhtiöt arvioivat kannustimella olleen vaikutuksia liikevaihdon kasvuun. Euroissa vaikutuksen arvioitiin olevan 200 000 eurosta jopa yli 5 000 000 euroon. Yleisimmin vaikutuksen arvioitiin olevan 500 000 – 1 000 000 euron luokkaa.

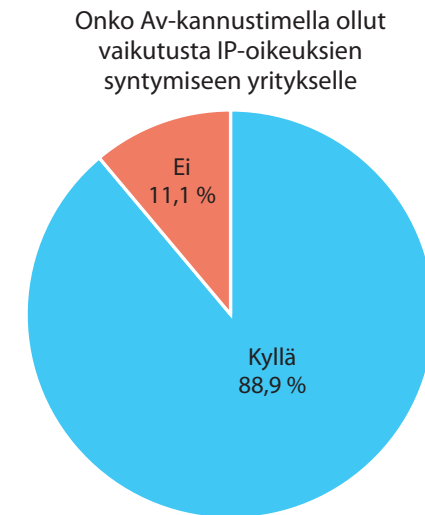
KUVA 4. AV-kannustimen työllisyysvaikutukset tuotantoyhtiöissä.

Kaikki AV-kannustimesta rahoitusta saaneet ja kyselyyn vastanneet yhtiöt arvioivat, että kannustimella on ollut työllistävää vaikutusta yhtiöiden toiminnassa. Työllistävän vaikutuksen suuruutta oli vastaajien mukaan vaikea arvioida tarkasti (kuinka suuri osa henkilötyövuosista/kuukausista on nimenomaan AV-kannustimen vaikutuksesta). Henkilötyövuosissa suuruuden arvioitiin olevan parhaimmillaan useita kymmeniä hen-

kilötyövuosia ja huonoimmillaan kymmeniä henkilötyökuukausia.

KUVA 5. Vastaukset onko AV-kannustimella ollut vaikutuksia IP-oikeuksien syntymiseen.

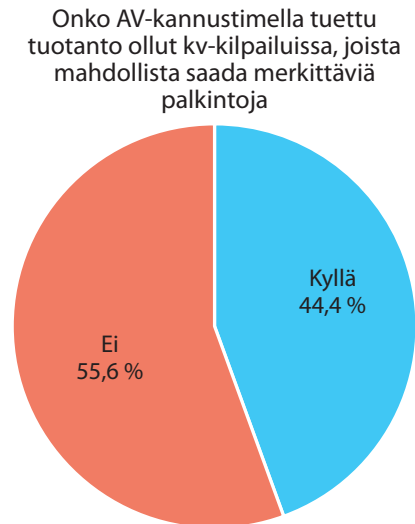

Lähes kaikki vastanneet tuotantoyhtiöt raportoivat AV-tuotantokannustimella olleen vaikutusta uusien IP-oikeuksien syntymiseen yhtiöille. IP-oikeuksien arvoa oli vaikea arvioida, sillä arvo määrittyy vasta tulevaisuudessa tuotantojen menestymisen pohjalta. Esitetyt karkeat arviot olivat muutamasta sadasta tuhannesta muutamaan miljoonaan euroon.

AV-tuotantokannustimesta tukea saaneita tuotantoja on esitetty ja markkinoilta potentiaalisille kansainvälisille ostajille Euroopan maissa ja myös Euroopan ulkopuolella sekä useissa tärkeissä AV-alan foorumeissa ja mer-

kittämissä kansainvälisissä tapahtumissa. Esimerkkinä suuret kansainväliset filmifestivaalit (Cannes, Berliin, Toronton, Göteborg jne.), MIPCOM (Marché International des Programmes de Communication) ja MIPTV (Marché International des Programmes de Télévision), NATPE (National Association of Television Program Executives, USA), MIFA (The Annecy International Animation Film Festival and its Market), Cartoon Forum (Toulouse), C21 Median järjestämä Content London, Seriesmania (Ranska), Banff (Kanada) ja AFM (Los Angeles).

KUVA 6. Vastaukset onko AV-kannustimesta tukea saanut tuotanto osallistunut kansainvälisiin kilpailuihin, joista voi saada merkittäviä palkintoja.

Alle puolet kyselyyn vastanneista tuotantoyhtiöistä kertoi, että niiden tuotannot ovat olleet mukana kilpailuissa/kilpasarjoissa, joista on ollut mahdollista saada merkittäviä tunnustuksia tai palkintoja. Kilpailuja, joissa AV-kannustimen tukea saaneita tuotantoja on ollut mukana, ovat olleet mm. Venetsian Cartoons on the Bay -festivaalien kilpailu, Cartoon Forum -tapahtuman kilpailu, Göteborgin filmifestivaalien kilpasarja, MIPTV -tapahtuman kilpailut sekä suomalaiset palkintokilpailut (Jussit).